

Länk i kedja Sidan 2

TORSDAG 5 NOVEMBER. NR 45/2015

Gudstjänst för känsla och förnuft
Sidan 6

Där är muslimer och kristna syskon
Sidan 5

Kyrkomötet samlas till slutspurt
Sidan 5

Kristen teve från Egypten tystades

Myndigheterna bar ut kanalen SAT-7:s utrustning och hotar med åtal mot produktionsenhetens chef.
Sidan 4

Vill och vågar
Sidan 10

Pappa lärde honom att ta tid för barnen
Sidan 8

Kattsorg är också sorg
Sidan 19

Kredu får finsk partner
Sidan 6

Rörelse är ordlös bön

Sidan 12

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Tufft tal om skenlärjungar

KP PÅVEN FRANCISKUS har gjort det igen. Hans överraskande framträdande i samband med avslutningen av familjesynodens session i slutet av oktober var ännu en knuff i sidan för de ledande teologerna i den katolska kyrkan. Katolikernas fadersgestalt höll ett tal, som knappast kan tolkas som något annat än en rejäl skrapa mot istadig hårdhet och vägran att ta itu med smärtsamma frågor på allvar.

DE HÄR gången handlar det i främsta hand om äktenskapssynen i den katolska kyrkan. Biskop Anders Piltz lyfter i Signum fram problematiken kring skilsmässa och omgifte som ett av de svåraste problemen i katolsk själavård. Det finns en hårdhet i kyrkolagen som känns absurd: människor vars äktenskap har kraschat utesluts från nattvarden ifall de gifter om sig. Också den medelålders sökare som kanske i mogen ålder vill återknyta kontakten till sin kyrka upptäcker att ingen omvändelse räcker till för att öppna nattvardsbordet ifall det äktenskapliga livet inte håller måttet. Samtidigt kan någon som aldrig varit gift men haft många partner få absolution och tillgång till sakramentet, en ångerfull seriemördare likaså. Piltz undrar om det är rimligt att "det äktenskapliga misslyckandet ska vara den enda oförlåtliga synden i Guds rike, när det finns hopp, nåd och förlåtelse för alla former av mänsklig synd och brist".

HÄR SÄLLAR sig den svenske katolske biskopen till den inflytelserika tyska kardinalen Walter Kasper. Han hade inför synoden föreslagit att kyrkan kunde använda sin lösenmakt att ge botfärdiga syndare chansen att börja om, också efter omgifte. Det skulle inte rubba tanken om äktenskapsuppplöslighet, menar han och de som stöder tanken. Efter en armbrytning mellan Kasper och hans motpol i det konservativa ledet blev resultatet av den tre veckor långa synoden i oktober en ganska fadd formulering om att "hitta fler vägar för fränksilda katoliker att delta i kyrkans liv". Nattvard eller inte förblev osagt.

Det skrivna ordet är farligt och härligt på samma gång. Farligt blir det när dogmen stelnar så att verkligheten inte längre har plats att pulsera i dess fåror. Den utmaningen är inte den katolska kyrkan ensam om, den evangelisk-lutherska har samma själavårdsvårda mellan verklighet och kyrkolag när det gäller makars rätt att gå tillsammans till nattvarden ifall den ena hör till ett samfund som enligt boken inte har nattvardsgemenskap.

DÄRFÖR DUNDRADE påven Franciskus, inför sin kyrkas lärdaste lärda, med berättelsen om den blinde Bartimaios, vars högljudda nödrop bara Jesus hörde – men inte hans lärjungar. Bartimaios problem var inte deras. Franciskus talar om lockelsen att ignorera problem som tycks vara konstanta. Men läxan från Bibeln svider: "Men genom att göra så är vi som lärjungarna. Vi är med Jesus. Men vi tänker inte som honom ... vars hjärta alltid fokuserar dem som lider."

"Farligt blir det när dogmen stelnar så att verkligheten inte längre har plats att pulsera i dess fåror."

När Yaron Nadbornik var femton frågade hans pappa varför han gick så lite i synagogan. Tio år senare frågade pappan i stället varför Yaron gick dit så ofta.

TEXT: LIISA MENDELIN
FOTO: ESKO JÄMSÄ

– Så är det inom judendomen: går någon mindre än jag i synagogan är den en dålig jude, går någon mer än jag så måste den vara tokig, säger **Yaron Nadbornik**.

De senaste sex åren har han varit ordförande för den judiska församlingen i Helsingfors, och drygt ett år ordförande för Centralrådet för de judiska församlingarna i Finland.

– I kristna församlingar är ordföranden ofta den mest religiösa församlingsmedlemmen, men i judiska församlingen brukar det sägas att ordföranden är den allra minst religiösa.

Att vara ordförande innebär att få sammanlagt 150 mejl om dagen och att besöka församlingscentret två-tre gånger varje dag. Dessutom jobbar Nadbornik heltid som inköpschef och är pappa till två barn.

Utöver att fostra sina barn, arbeta och sköta församlingen försöker han vårda sitt äktenskap och hinna träffa sina kompisar.

– Allt det här är en ständig utmaning. Den dag du tror att du är färdig så har du fel. Man är aldrig färdig.

Diplomatiskt nej

På frågan hur han får sitt livspussel att gå ihop svarar Nadbornik genom att plocka fram sin telefon.

– Med hjälp av den här. Jag har allt i telefonen: tre e-postlådor, Whatsapp, en kalender. Telefonen ringer hela tiden och jag får en massa e-post. Jag svarar genast, annars glömmer jag. Och så blir jag bara bättre på att säga nej.

Vad har du senast sagt nej till?

– Jag minns inte den senaste gången men jag brukar försöka säga nej på ett sådant sätt att folk inte ser nej. Om någon ber mig vänta kan jag säga: "Om du kommer nu så väntar jag på dig."

Den judiska församlingen i Helsingfors har mycket verksamhet trots att den är liten. Församlingen har en skola och ett daghem med sammanlagt 140 barn, ett äldreboende, två begravningsplatser och fastigheter.

– Om medlemmarna inte vill tala med mig om församlingens ekonomi så är det om personkemi.

Dubbel minoritet

Det finns ungefär 2 000 judar i Finland. Eftersom Nadbornik också är finlandssvensk hör han samtidigt till två minoriteter.

– Jag har mött mer fördomar för att jag är finlandssvensk än för att jag är jude. Det beror väl på att det finns så

PROFILER: YARON NADBORNİK

"Jag orkar inte be till Gud tre gånger om dagen. Jag är nöjd om jag gör det en gång."

Inte vara den svaga länken

många fler finlandssvenskar i Finland än judar. Ofta tror folk att jag är en invandrare som råkat lära mig finska och svenska.

Under de senaste åren har han märkt att finländarna blivit vanare med andra kulturer.

– Förr fick jag alltid betjäning på engelska i butikerna, men nu har de bytt till finska.

Nadbornik anser att de två minoriteterna har liknande orosmoment.

– Både finlandssvenskarna och judarna har en egen kultur och tradition, ändå är vi tätt knutna till det finska samhället. Båda är rädda för undervisningsreformer, för att något ska rubba undervisningen i svenska eller i religion.

Färre förstår religion

Som vice ordförande i RESA-forumet (Religionernas samarbete i Finland) har Nadbornik märkt att det finns ett gemensamt problem för alla religioner i Finland.

– Folk förstår sig inte längre på religion. Den som saknar religion förstår inte varför den behövs.

En möjlig orsak till den låga religiösa läskunnigheten är att de som har en religion inte ger uttryck för den.

– I nordiska länder har folk lite för stor respekt för andras kultur och seder. Det är för artigt, man håller tillbaka på sina egna vanor.

Det går att mötas respektfullt utan att varken gömma undan sin egen övertygelse eller skuffa över det egna

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A
68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer: e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Liisa Mendelin
tfn 040 831 6322

Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788

Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Nina Österholm
tfn 040 831 6836

Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi

Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Danske Bank
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Christa Mickelsson

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer
Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.
Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.
Lämnas i din annons utan extra kostnader

via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl.12.00 på torsdag veckan före. Mer info på mediekortet

www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning
Kyrkliga annonser:
annons@kyrkpressen.fi

Robin Norrbäck,
tfn 044 027 0293,
robin.norrbäck@kyrkpressen.fi

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018
cjcenter@malax.fi

Prenumerationer och adressändringar:
tfn 040 831 6614,
prenumeration@kyrkpressen.fi

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

YARON NADBORNIK

35 ÅR. ORDFÖRANDE FÖR JUDISKA FÖRSAMLINGEN I HELSINGFORS OCH FÖR CENTRALRÅDET FÖR DE JUDISKA FÖRSAMLINGARNA I FINLAND.

ÄR INKÖPSCHEF PÅ ETT FASTIGHETSINVESTERINGSFÖRETAG, UTBILDAD VID HANKEN I HELSINGFORS

GIFT, HAR TVÅ BARN.

FÖRSÖKER BÖRJA DAGEN MED EN MORGONBÖN, EN TYST STUND.

tankesättet på den andra.

– Inför den judiska lövhyddehögtiden beställde jag en stor lövhydda från USA. När jag stod på gården och byggde den – den är ganska stor – frågade grannen: vad gör du? Jag svarade att jag bygger en sådan här lövhydda. Då kom han och hjälpte till. Sen drack vi te och pratade, det var jättetrevligt. Det sägs att idrott, mat och fest är de lättaste sätten att öka förståelsen för varandra.

De senaste åren har finländarna diskuterat möjligheten att kristna helgdagar inte längre skulle vara lediga dagar. Det här ser lite annorlunda ut ur judiskt perspektiv. För judarna i Finland finns inga automatiska ledigheter på judiska helger.

FÖR YARON NADBORNIK är artighet viktigt. – Vi lärde oss hemma att barnen alltid ska svara föräldrarna med respekt. Det är inte så självklart längre.

Hur gör du när de judiska helgdagarna inträffar på vardagar?

– Jag använder övriga semesterdagar eller jobbar in timmarna före helgen eller efter helgen. Det gäller att planera hela årets kalender med de olika helgerna i förväg. Annars fungerar det inte. Nadbornik anser inte att man borde slopa helgledigheter som baserar sig på kristna högtider.

– De kristna helgerna är en del av den underliggande, på sätt och vis gemensamma, finländska kulturen.

Andlighet överallt

Är Yaron Nadbornik som ordförande då den minst religiösa i församlingen?

– Jag är ganska lagom och gör vad jag kan. Jag ser ett värde i att föra vidare

de judiska traditionerna. Jag vill inte vara den svaga länken i en 6 000-årig tradition.

Det känns främmande för Nadbornik att sätta ord på sin tro.

– Inom judendomen frågar man inte om du är troende utan ”how practicing are you?”, ”Hur praktiserande är du?”. Jag gör det jag känner mig bekväm med.

Finns det något du inte är bekväm med?

– Jag orkar inte be till Gud tre gånger om dagen. Jag är nöjd om jag gör det en gång.

Det andliga är på sätt och vis närvarande överallt.

– När jag borstar tändarna, duschar, gör affärer – allt är andligt på något sätt. I judendomen är inte det viktiga att va-

ra andlig, utan att göra rätt.

Startpunkten är lite annorlunda än i kristendomen.

– Du kan vara en bra jude fastän du inte tror på Gud. Det finns inget krav i den judiska skolan på att eleverna ska tro på Gud, det spelar ingen roll. Det handlar om att föra vidare en kultur och en tradition. Religionen är en bas för det.

– I judendomen finns inte bara ett sätt, ett svar. Vi säger i stället: välj! Den judiska lagstiftningen är den enda som inte är betvingande. En fråga kan ha två eller tre olika svar och alla kan vara helt rätt. Ultra-ortodoxa och liberala judar har bara olika tolkningar. Jag ser mig själv som modern-ortodox, om jag måste sätta ord på det.

Vill du ha Kyrkpressen?

Tack vare de lutherska församlingarna når Kyrkpressen varje vecka över 90 000 hem.

Om du inte tillhör dem som får tidningen via församlingen kan du prenumerera på Kyrkpressen som privatperson.

Skicka e-post med ditt namn och din adress till prenumerat@kyrkpressen.fi eller ring **040 831 6614**.

Priset för en privatprenumerat år 2016 är 65 euro med moms inräknat.

PS. Du kan också ge Kyrkpressen som gåvoprenumeration!

UNDER LUPPEN. SAT-7:s personal i Egypten på ett glatt gruppfoto för ett par veckor sedan. Nu är de ovissa om framtiden för studion.

Räd mot SAT-7 tystar liveteve

CENSUR. Egyptiska myndigheter har slagit till mot den kristna satellittevekanalen SAT-7. Orsaken och utgången är fortfarande osviss. Alla direktsändningar från Kairo ligger nu nere.

TEXT: MAY WIKSTRÖM FOTO: SAT-7

För ett par veckor sedan fick den kristna satellittevekanalen SAT-7:s studio i Kairo oväntat besök. Representanter för kommunikationsministeriets avdelning för censur av kommunikation och informationsteknik konfiskerade med en rannsaktionsorder i handen kameror och annan utrustning i tevestudion i stadsdelen Mokattam.

Dessutom togs chefen för den egyptiska produktionsenheten **Farid Samir** till polisstationen. Han släpptes efter att lokala kyrkoledare hade gripit in och kontaktat myndigheterna, men fick order att infinna sig för förhör dagen därpå.

Anklagelserna ogrundade

Det två timmar långa förhöret resulterade i att han och kanalen anklagas för inkorrekt registrering av kanalen, bristande licenser för editering och brott mot reglerna för streaming av SAT-7:s sändningar över nätet.

SAT-7 har verkat nästan två decennier i Egypten. Kanalen har tillkallat jurister för att visa att allt gått rätt till och att anklagelserna bygger på felaktig in-

formation och att alla licenser är i skick. – Vi väntar fortfarande på besked om det väcks åtal eller inte, säger SAT-7:s informatör **Mette Swartz**, stationerad på huvudkontoret i Nicosia.

Enligt myndigheternas tidigare besked kan beslutet ta ett par veckor.

Inga livesändningar längre

Under väntetiden lider produktionen. Den utrustning som myndigheterna beslagt vid raiden har kanalen inte fått tillbaka. Det lamslår i praktiken produktionen från Kairo.

– Alla direktsändningar är stoppade och nästan all editering står också stilla eftersom vi inte har utrustning, säger Swartz.

I övrigt är hon mycket försiktig att uttala sig och uttrycker att frågan är känslig. För tillfället är kanalens framtid och situation i Egypten osäker.

– Be för oss och för Farid! är Swartz direkta uppmaning till SAT-7:s understödjare i Finland.

Flera församligar i Borgå stift understöder SAT-7:s verksamhet genom missionsavtal.

Vill synliggöra minoriteterna

SAT-7 betonar vikten av fredlig samexistens i Mellanöstern bland annat genom att öka förståelsen mellan de olika religiösa anhängarna. En viktig del i arbetet handlar om att synliggöra de lokala kristna som bor och har bott si-

da vid sida med muslimer i århundraden. Kanalen tar konsekvent avstånd från program som ger intrycket att kristendomen är något som importerats från västvärlden.

SAT-7:s ledning består av en majoritet med representanter från regionens olika kyrkor, där den koptiska kyrkan också är med. Kopterna är Egyptens största kristna minoritet, med cirka tio miljoner medlemmar.

Direktsända aktualitets- och diskussionsprogram har blivit allt vanligare i

produktionen, och till dem ringer det ofta in tittare av olika religiös bakgrund.

SAT-7 har också speglat aktualiteter och sänt diskussionsprogram ur kristet perspektiv, bland annat under den arabiska våren och i samband med den flyktingkris som drabbat regionen på grund av terrororganisationen IS framfart. Däremot har SAT-7 inga regelrätta nyhetssändningar.

Programmen produceras huvudsakligen i Beirut, Libanon och i den nu vingklypta enheten i Kairo.

KOMMENTAR MAY WIKSTRÖM

Mer än ögat ser

Det är parlamentsval i Egypten. För fem år sedan ryckte egyptierna på axlarna åt de invecklade tvästegsvalen. Alternativen var nästintill noll. Valaktiviteten där efter. Några månader senare tog egyptierna till gatorna och diktatorn Hosni Mubaraks tid var över. Valet år 2011 sågs som det första fria parlamentsvalet, där många röstade för första gången. Snart framtonade segraren Mohammad Mursi som en diktator bland andra. General al-Sisi tog över makten och valdes till president 2014. Många kopter såg det som en räddning, för Mursi och Muslimska brödraskapet var ett stort hot mot den kristna minoriteten.

Nu dalar al-Sisis popularitet och maktgreppet hårdnar. Det finns ingen opposition och lagstiftarnas makt är svag. Medierna är hårt hållna. Räden mot SAT-7 är därför lika mycket ett tillslag mot fria medier överlag som en attack mot kristna. Men visst, signalen är effektiv i dubbel bemärkelse. De kristna får en tydlig vink om vems hand som håller dem om ryggen eller låter bli.

Valdeltagandet på tio procent i det första delvalet vittnar om att egyptierna mist förtroendet för systemet. Men bakom likgiltigheten jäser samma frustration som en gång tidigare satt samhället i gungning. Vart den bär vet ingen.

FLYKTINGKRIS KYRKOLEDARE

Kyrkoledare om flyktingar

35 kyrkliga ledare samlades förra veckan i München i Kyrkornas världsråds regi för en överläggning om flyktingkrisen i Europa. Kyrkoledarna kom både från de länder därifrån många nu flyr och från mottagarländerna.

Deltagarna säger i ett gemensamt uttalande att de är djupt oroade över polariseringen i Europa. Biskop **Björn Vikström** representerade den evangelisk-lutheriska kyrkan i Finland. Han säger att en särskild oro gällde kristnas krympande närvaro i Mellanöstern. Bland regionernas representanter gick

åsikterna isär om vad som borde göras och orsaker till förföljelserna av kristna.

– Vissa ville till varje pris motverka att de kristna lämnar länderna, medan andra framhöll att de bör ha samma tillgänglighet till trygg passage till väst som till exempel muslimer. En strukturell skillnad som in-

FOTO: CHRISTA MICKELSSON

verkar på hjälpinsatserna lyftes också fram.

– Ett problem då kvot-

flyktingar väljs ut är att de kristna inte bor i flyktinglägren, utan hos släktingar och trosfränder i grannländerna, och därför inte automatiskt nås av hjälpen, säger Vikström.

En del framhöll en fredlig samexistens mellan religionerna och ville undvika att stämpla islam.

– Andra hävdade att islam som religion innehåller texter och traditioner som kan leda till intolerans mot andra, och man kritiserade moderata muslimer och muslimska länder för att inte tillräckligt kraftfullt ta avstånd från våldspropagandan, säger Vikström.

■ MAY WIKSTRÖM

Sista rondan för nuvarande kyrkomöte

KYRKOMÖTET. Den här veckan är sista chansen för det nuvarande kyrkomötet att avsluta påbörjade ärenden. I februari väljs nya ombud.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

Efter att det avslutande kyrkomötet slutförs på fredag ska bordet vara tomt. Den pressade tidtabellen sätter sin prägel på en del av de ärenden som tas upp den här veckan. Ett av dem är ombudsinitiativet om hur kyrkan ska förhålla sig till den nya äktenskapslagen.

– Troligen blir det ingen mera djupgående genomgång av frågorna eftersom tiden inte medger det. Initiativet måste avgöras nu i höst om det inte ska förfalla, säger **Max-Olav Lassila**, en av dem som förberett initiativet i allmänna utskottet.

Utskottets uttalande förväntades bli klart i början av den här veckan (Kyrkpressen gick i tryck i måndags).

– Vi försöker ge en redogörelse för vad kyrkan hittills har sagt i den här frågan, säger Lassila.

Om initiativet om kyrkan och den nya äktenskapslagen ska tas upp igen i kyrkomötet måste den färdas via ett annat organ, till exempel Kyrkostyrelsen.

Ingen Ida

Kyrkomötet förväntades i början av veckan antingen godkänna eller förkasta de nya psalmbokstilläggen,

det finska och det svenska. Enligt **Göran Stenlund**, som sitter i handboksutskottet, har det svenska förslaget inte blivit styvmoderligt behandlat.

– Vi är glada att vi hunnit så här långt, frågan måste ju behandlas nu eftersom kyrkomötets fyraåriga mandatperiod upphör efter november-sessionen, sa Stenlund inför kyrkomötet.

Utskottet har utgått från arbetsgruppernas förslag till tilläggspsalmer men även tagit ställning till remissdebatten och både biskopsutskottet och konstitutionsutskottets uttalanden.

I det förslag som röstades om hade nästan alla arbetsgruppernas förslag tagits med.

– I vissa fall har vi föreslagit ändringar, rättat direkta fel och gjort vissa språkliga och teologiska ändringar.

På utskottets slutgiltiga lista med psalmer fanns två av Ungdomens Kyrkodagars förslag med: *Rätt till liv* och *Steg för Steg*. Sex av arbetsgruppernas 150 förslag har strukits av handboksutskottet: *Lätta som lekande fiskar*, *Släpp loss spratten*, *Stjärna över havet*, *Herre, hör min bön*, *Hon är svart som en natt* och *Du ska inte tro det blir sommar*.

Taizésången *Herre, hör min bön* ströks för att kommuniteten i Taizé inte beviljar publiceringstillstånd. I de andra fallen är teologiska oklarheter eller oegentligheter orsaken.

Vi rapporterar från det pågående kyrkomötet på kyrkpressen.fi.

I FEBRUARI väljs nya ombud till kyrkomötet. Kyrkpressen rapporterar från kyrkomötets avslutande session på kyrkpressen.fi. FOTO: ARKIVBILD/MAY WIKSTRÖM

PÅ DRUMSÖ var församlingen tvungen att bygga en mellanvägg då lokalerna förvandlades till tillfällig flyktingförläggning. På väggen skrev folk in välkomsthälsningar. Nu är väggen sågad i bitar och bitarna till salu för gott ändamål.

Gemenskap och respekt bär långt

DIALOG. I Senegal lever kristna och muslimer tillsammans utan konflikter.

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

Tre representanter för Senegals lutherska kyrka besökte Finland förra veckan. Tillsammans med Drumsö finska församlings kyrkoherde **Juha Rintamäki** diskuterade de sina erfarenheter av samarbete över religionsgränser.

– Redan som barn lär vi oss att respektera andra och vara vänliga mot dem. Vi delar samma värderingar, institutioner och byggnader. Vi åter ur samma skäl, säger pastor **Thomas Diouf**, ledare för den lutherska kyrkan i Senegal.

95 procent av senegaleserna är muslimer, de kristna – lutheraner och katoliker – är bara en droppe i havet. Ändå upplever de ingen diskriminering.

– Vi är alla människor, skapade av Gud. Och lagen skyddar oss alla, säger Diouf. Han poängterar att den

FAYE, NDIAYE, Rintamäki och Diouf ser hellre möjligheter än hot vad gäller samarbete över religionsgränser.

sufistiska formen av islam, som tillämpas i Senegal, är en fredens religion.

Pastor **Pierre Adama Faye** påminner om att landets första president var kristen och att de flesta av landets ledare studerat vid olika kristna institutioner.

– Vi är ett fattigt land, men vi har byggt upp det tillsammans. Vi delar inte samma tro, men vi jobbar för samma sak.

Jeanette Aïssatou Ndiaye arbetar med kyrkans mat-

program. I jobbet träffar hon främst muslimska kvinnor.

– Vi kvinnor för mycket öppna diskussioner. Vi frågar varandra: ett hursant liv lever du som kristen eller muslim?

Drumsö finska församlings kyrkoherde menar också han att det är helt avgörande för kommunikationen mellan olika kulturer och religioner att man skapar tillfällen att mötas.

– En viktig sak är att äta tillsammans. Vi gjorde det på Drumsö och jag vet att

många andra församlingar gör samma sak.

Makar kan tro olika

I Senegal kan religionsgränser gå tvärs igenom en familj. **Thomas Diouf** berättar om sin egen familj: han valde att bli kristen, hans mor och yngre syskon följde hans exempel. Hans äldre bror och syster är däremot fortfarande muslimer.

Kan då en man och hustru ha olika religion? Det varierar lite, beroende på region, men i Fatick, där den lutherska kyrkan har sitt huvudkontor, är det möjligt.

– Det finns ett senegalesiskt ordspråk som säger att innan kvinnan är gift har hon ingen religion, ler Faye.

– Det väddar föräldrar till när deras barn vill gifta sig med någon som har en annan tro.

Men **Jeanette Aïssatou Ndiaye** har flera kolleger som är kristna, men har muslimska män.

– Till en början var det svårt, men inte nu längre, säger hon.

KYRKOMÖTET INITIATIV

Vidare till högre instans

Hela fyra ärenden som först väckts av lekmännen ute i stiftet finns på kyrkomötets lista denna vecka. Anmärkningsvärt är att tre av dem kommer från stiftsfullmäktige i Borgå stift. Ett av dem handlar om en föränd-

ring i kyrkolagen som skulle göra det möjligt för förtroendevalda att delta i församlingens möte via en videotjänst online. Initiativet lämnades in till stiftsfullmäktige av Vasa svenska församling.

– Med nuvarande teknik är det inget problem att delta i möten trots att man

själv fysiskt är på en annan ort, sade **John Åsvik** från Vasa till Kyrkpressen i våras.

En annan framställning har sitt ursprung i Kronoby församling och berör omfördelningen av kyrkans pensionsavgifter. Kyrkorådet i Kronoby ansåg att det nuvarande systemet, där pensionsavgifterna

bygger på kyrkoskatten, är ojämnt. Via stiftsfullmäktige tas ärendet upp i kyrkomötet den här veckan.

Den tredje ärendet som når kyrkomötet via stiftsfullmäktige i Borgå stift handlar om en revidering av tidtabellen för församlingarnas anslutning till kyrkans servicecentral Kipa.

BISTÅND NEDSKÄRNINGAR

Kyrkans utlandshjälp krymper

Fem anställningar avslutas genom uppsägning och två genom övergång till pension. Men många fler berörs då resultaten av Kyrkans Utlandshjälp samarbetsförhandlingar nu verkställs.

I utlandet avslutas nio anställningar. Arbetet upphör helt och hållet i Libanon, Honduras, Moçambique och demokratiska republiken Kongo. År 2011 aktiverades Borgå stift i kampanjen ”Vi bygger en skola i Kongo”. Verksamheten i skolan, som överlätts till de lokala myndigheterna och föräldraföreningen, påverkas inte.

Mer vishet och sanning

DEL 11

Gudstjänsten ska aktivera både vårt förnuft och vår känsla. Predikans uppgift är att sammanfatta bibeltexterna i en tolkning som talar till vårt förnuft. Andra moment i gudstjänsten ska lära oss att hitta våra djupaste känslor, de som säger något om vem vi är.

Tanken är alltså att gudstjänsten ska aktivera hela människan. Under en rätt lång tid har så inte varit fallet, utan gudstjänsten blev nästan en föreläsning som framför allt talade till förnuftet. Under de senaste 50 åren har kyrkan arbetat mycket på att göra något åt denna skevhet, genom att betona känslomässiga och kroppsliga inslag i gudstjänsten och genom att involvera flera människor än bara prästen och kantorn. Det är bra, men ger oss orsak att påminna oss om att gudstjänsten också talar till förnuftet.

Tydligast sker det här i textläsningarna ur Bibeln samt i predikan. Gudstjänsten är en dialog mellan Gud och församlingen och de här momenten är de viktigaste i Guds tal till oss.

I modern tid har Bibeln blivit en problematisk bok för många. Det beror, kortfattat, på att en modern läsning av Bibeln tenderar splittra upp den i dess beståndsdelar – Bibeln är en bok med många författare som kommit till under lång tid. Ett sådant sätt att läsa Bibeln är vettigt ur historisk synpunkt men kan skapa problem när vi vill läsa Bibeln som Guds ord till oss, och det är precis vad vi vill göra i gudstjänsten.

Det kan hjälpa att påminna sig om att Bibeln som "bok", alltså som samlad mellan två pärmar, är en rätt ny företeelse i kyrkligt tidsperspektiv. Före 1500-talet var Bibeln en samling skrifter som cirkulerade var för sig, och mycket få kristna hade tillgång till hela Bibeln. Vanliga kristna hade tillgång till Bibeln genom att den lästes i gudstjänsten. Gudstjänsten är alltså Bibelns naturliga "hem".

Den stora berättelsen

För kyrkan är Bibeln en stor berättelse och varje gudstjänst fokuserar på en liten bit av den berättelsen. Vilka texter som läses är inte slumpmässigt utvalt, utan bygger på en noggrann reflektion över hur olika texter talar med varandra och hjälper oss växa in i Bibelns värld. Tanken är att vi kan lära oss att se på våra egna liv, våra egna berättelser, i ljuset av denna stora berättelse.

Nu har texter – alla texter – den knepigade egenskapen att de ger upphov till olika tolkningar. Det är i sig inget problem, inte heller när det gäller Bibeln, men om vi ser gudstjänsten som skapandet av en gemenskap kan texterna fungera splittrande. Därför har vi predikan, som sammanfattar texterna i en tolkning som församlingen stannar för en viss söndag.

"Det vi vanligen kallar ärlighet – att inte ljuga – är egentligen bara en konsekvens av sann ärlighet, som handlar om att inte ljuga för sig själv."

Patrik Hagman

Ytliga och djupa känslor

Det här momentet i gudstjänsten, som tydligt riktar sig till förnuftet, är alltså inte hela gudstjänsten. Den ingår i ett sammanhang där vi även riktar oss till våra känslor. Inte för att manipulera, vilket lätt sker när man appellerar till känslor, utan för att fördjupa.

Det finns olika slag av känslor. Vissa känslor är flyktiga och inte till stor hjälp när det gäller att orientera sig i livet, de är ofta rätt själviska. Andra känslor är djupa, de bottnar i vår samlade erfarenhet och vår känsla för vem vi är, och handlar ofta om samhörighet och gemenskap. Man kan använda en "hamburgarmodell" där de ytliga känslorna och de djupa känslorna omger "biffen", som är förnuftet. Ett sunt sätt att leva är att låta förnuftet hålla koll på de ytliga känslorna. Men de djupa känslorna, de kan ofta vägleda vårt förnuft och ju bättre vi blir på att lyssna på dessa känslor desto helare blir vi som människor.

Gudstjänsten handlar mycket om att lära oss få kontakt med dessa djupare känslor. Det sker i bön, i självranstämning, men också i det sätt sänger kombineras med texter och genom kroppsliga handlingar. I gudstjänsten får vi hjälp att sätta ord både på de mörka, tunga sidorna i livet och de ljusa, lätta.

Allt det här syftar till att lära oss ärlighet. Det vi vanligen kallar ärlighet – att inte ljuga – är egentligen bara en konsekvens av sann ärlighet, som handlar om att inte ljuga för sig själv eller att förtränga vissa aspekter av verkligheten. En rad av momenten i gudstjänsten och gudstjänsten som helhet syftar till att lära oss en sådan ärlighet, att leva livet som en strävan efter sanning.

Vad är kristen tro bra för? På vilket sätt är ett kristet liv annorlunda än ett icke-kristet? Varför är Jesus viktig? Hur syns tro på Gud till vardags?

Under hösten fokuserar söndagsskolan på gudstjänsten och olika sätt att närma sig den. Hur kan vi få ut mer av gudstjänsten och hur kan vi koppla det vi gör i kyrkan till vår vardag?

Patrik Hagman säger att han riktar sig till alla vuxna som känner att det är dags att ta reda på mer om kristendomen. Sådant som treenigheten och Guds egenskaper får vänta lite. Däremot borde det bli klart redan från början: Kristen tro, om vi tar den på allvar, är avgörande för hur vi lever våra liv.

SÅSONG TVÅ av Patrik Hagmans söndagsskola för vuxna pågår under hösten i Kyrkpressen. ILLUSTRATION: WILFRED HILDONEN

UTBILDNING BARNLEDARE

Kredu inleder samarbete över språkgräns

Kristliga folkhögskolan i Nykarleby, Kredu, inleder ett samarbete med Seurakuntaopisto. Målet är att

på sikt trygga den svenskspråkiga kyrkliga utbildningen av barnledare.

– Det rör på sig i skolsektorn. Statsmakten vill åt både inbesparingar och strukturreformer. Det här är vårt sätt att svara på de förändringar som är i rörelse, säger **Hans Boije**, rektor vid Kredu.

Vid folkhögskolan i Nykarleby ges grundexamen i barn- och familjearbete, en andra stadiets utbildning.

– Kyrkans barnledare ska ha den här utbildning och vår linje i Nykarleby är den enda svenskspråkiga.

Boije säger att det är

viktigt att Kredu hittar en partner med förståelse för utbildningens kyrkliga aspekt.

– Seurakuntaopisto är störst på det här området. Många folkhögskolor fungerar nu hur de ska göra, bland annat går en folkhögskola i Imatra ihop med Seurakuntaopisto från och

med årsskiftet. Vi tittar nu på hur en motsvarande fusion kunde genomföras på bästa sätt för vår del. Det kunde vara ett sätt för oss att få del av den styrka och utvecklingspotential som finns i ett större sammanhang men ändå hålla kvar det kyrkliga.

Hans Boije tror inte att

en framtida fusion innebär några praktiska förändringar för de blivande barnledarna i Nykarleby.

– Vi har inga detaljer ännu, men det handlar om att dra nytta av en större enhet på administrativ nivå.

Om bitarna faller på plats inleds samarbetet 1.1.2017.

CHRISTA MICKELSSON

Hus & Hem

Ab Kvalitimmer Oy

Ålandsvägen 17
68840 Nederlappfors
Tfn 040 583 5096

Specialträvaruaffär

LINDSTEDTS BYGGSERVICE

Grävmaskinsarbeten - Kaivinkonetyöt
Traktorarbeten - Traktortyöt
Dränering - Salaojitus
Putsning av vägrenar och ångar - tienvarsien ja niittyjen leikkuu
Muddring av stränder - Rantojen ruoppaus
Gårdsplansbyggnad - Piharakentaminen
Rivningsarbeten - Purkutyöt
Husmålning - Talomaalaus
Stug- och fastighetservice - Mökki- ja kiinteistöhuolto

ANDREAS LINDSTEDT ☎ 0400 470 983
www.lindstedtsbyggservice.com

PMJ-Renovering

Dragsfjärd

Målningsarbeten
Kakelläggning
Renovering
Tapetsering
Golvslipning & ytbehandling
Epoxi golvbeläggningar

Tel: 040 757 0194 E-mail: pmjrenovering@gmail.com

När du bygger!

www.svarvars.fi

Svarvars
Trävaruhandel

Öppet: må-fre 07:30-17:00 - lö 09:00-13:00
Bangatan 39 Nykarleby • sales@svarvars.fi • 06 788 9950

Vi utför professionell
INREDNINGSPLANERING
för privata och offentliga miljöer

FÖRSTA MÖTET ÄR GRATIS

VILL DU VETA MERA? RING ISABELLA, 050 553 1123

KRONQVIST kronqvist.com
INGENJÖRSBYRÅ • INSINÖÖRITOIMISTO
Jakobstad • Nykarleby
(06) 781 0800

Obs! Alla som gör grunden till ett nytt hus!

Elstandarden SFS 6000 har förnyats. En fundamentjordnings-elektrod, bestående av en 16 mm² kopparlina bör dras runt hela byggnaden, under byggnadens fundament. Redan när grävningsarbetena har utförts före fyllningsarbeten påbörjas. Detta gäller alla typer av byggnader.

El-Sähkö- **ELORA** Karleborgsgatan 17,
66900 Nykarleby
Sven 0500 263 033,
Gustav 0500 369 358

H&S
Plåtslageri
Ieltisepäniike
Hellegrist & Snare

Maskinfalsade plåttak
Byggnadsplåtarbeten
Golvvärmeplåtar

Åsbackavägen 708, 68500 Kronoby
Kenneth 050 589 2427, Sune 0500 366 563
psl.whs@anvianet.fi

25
1989-2014

LUNOS VENTILATIONSSYSTEM INGA KANALER BEHOVS!
Miljövänlig, tyst och innovativ bostadsventilation med värmeåtervinning

VILL DU VETA MERA? RING CHRISTIAN, 044 781 0808
www.lunos.fi

KRONQVIST kronqvist.com
INGENJÖRSBYRÅ • INSINÖÖRITOIMISTO
Jakobstad • Nykarleby
(06) 781 0800

Byggnadsarbeten

BYGGFIX

Utför även dränerings- och regnvattensarbeten för byggnader

Bygg.ing. Ulf Österback
0400-867 368 www.byggfix.fi

aluplast FÖNSTER
till villan, garaget, hallar från Finlands största fönsterlager direkt.

NORDIC sale
Granvägen 1, 68555 Bosund
T. 721 0111, sale@nordicsale.fi

Även måttbeställda!

www.nordicsale.fi

Vaasa / Vasa

Kivihaantie / Stenhagavägen 2
65300 Vaasa / Vasa

Vaihde / Växel 093 541 4600

Avoinna / Öppet:

ma-pe klo / mån-fre kl 7-19
la klo / lö kl 9-15

Kokkola / Karleby

Topparinmäentie / Topparbacksvägen 2
67600 Kokkola / Karleby

Vaihde / Växel 093 541 7200

Avoinna / Öppet:

ma-pe klo / mån-fre kl 7-18

För allt du bryr dig om redan i 90 år

Har du något som är extra viktigt och speciellt för dig? Tillsammans fixar vi den bästa försäkringslösningen. Ta kontakt. Ring **010 80 81 80*** eller kom på besök. Du hittar vårt närmaste kontor på adressen folksam.fi

*Från fast linje 8.35 cent/samtal + 3.20 cent/min, från mobiltelefon 8.35 cent/samtal + 19.20 cent/min.

Folksam 90 år
Försäkringsbolaget för allt du bryr dig om

FARS DAG. Att ge tid för sina barn har Ronnie Karlsson lärt sig av sin pappa Sven. När det handlar om att ge tid för sina tonåringar finns det inget som heter kvalitetstid, bara kvantitetstid, säger han.

Tid ihop är bara kvantitet

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Sven Karlsson har nyss fyllt 90 år. Det har snart gått trettio år sedan han och hans bröder sålde målerifirman de tog över efter sin pappa Tor Alfred.

Sven var själv inkallad i Lapplandskriget. När han hemförlovades efter två år och tre månader satsade han på att arbeta och bygga upp landet. Det är något han ofta återkommer till.

– Jag trivdes bra som målare, säger han. Men jag tänkte mycket på att jag borde vara hemma mer. Jag jobbade ibland i Helsingfors och i Åbo. En gång var jag tre månader i Helsingfors. Och när de byggde Sursik skola jobbade jag långa dagar.

Det hade Sven lärt sig av sin egen pappa. Tor Alfred hade gått målarskolan i Karleby och grundade företaget 1924, året före Sven föddes. Tor Alfred började tidigt med bilmåleri och var den första som målade bilar i Vasa län.

– När jag var ung arbetade min pappa mest hela tiden. Men nog hade vi kontakt däremellan. Vi var tillsammans på villan och senare, då han lärde mig måla, jobbade vi tillsammans.

Sonen Ronnie minns ändå inte att Sven skulle ha jobbat mycket. Snarare tvärtom. Av sin pappa har han lärt sig vikten av att ge tid till sina barn.

– Jag minns snarare att du fanns där. Varje fredag kväll for vi till villan. Det var det enda sättet för dig att komma undan arbetet, säger Ronnie.

Samtidigt är Ronnie medveten om att han haft en annan uppväxttid än sin 16 år äldre syster. När Ronnie föddes 1968 var arbetstakten inte längre lika hård som genast efter kriget.

– Jag har inte någon bild av att du skulle ha jobbat mycket på kvällarna, säger Ronnie. Jag minns att du gjorde det någon enstaka gång, då jag fick vara med. Jag har inga negativa minnen av det. Det var intressant att få vara med,

”Det var många semesterresor då pappa fick gå i gummistövlar efter att han sparkat med foten i marken när vi spelade fotboll.”

i synnerhet när du målade i ett varuhus där jag fick springa omkring och titta på leksakerna.

Ronnie minns mest de kvällar när han ville att pappa skulle komma med och skrinna, skida eller spela fotboll. Vilket han också gjorde

– Då min syster är så pass mycket äldre än jag växte jag i praktiken upp som det enda barnet hemma. Det var inte bara en gång pappa fick gå i gummistövlar efter att han sparkat med foten i marken när vi spelade fotboll. Tårna svällde upp och gummistövlarna var de enda skor han fick på sig.

– Att ge tid och närvaro till barnen är verktyg jag fick av dig, säger Ronnie till Sven. Jag vet inte hur mycket du tänkte på att du gav dem, men jag har tänkt på det.

Det är inte bara pappa Sven som Ronnie räknar som sin manliga förebild. Han nämner också sin svåger. Och senare i livet har han formats i samtal om manlighet och faderskap tillsammans med andra män.

– Jag växte upp med att se hur min svåger ägnade tid åt sina döttrar och involverade sig i deras liv. Av honom lärde jag mig också vikten av jämställdhet i hushållsarbetet.

Själv har Ronnie inte dåligt samvete för att han varit borta från familjen en del.

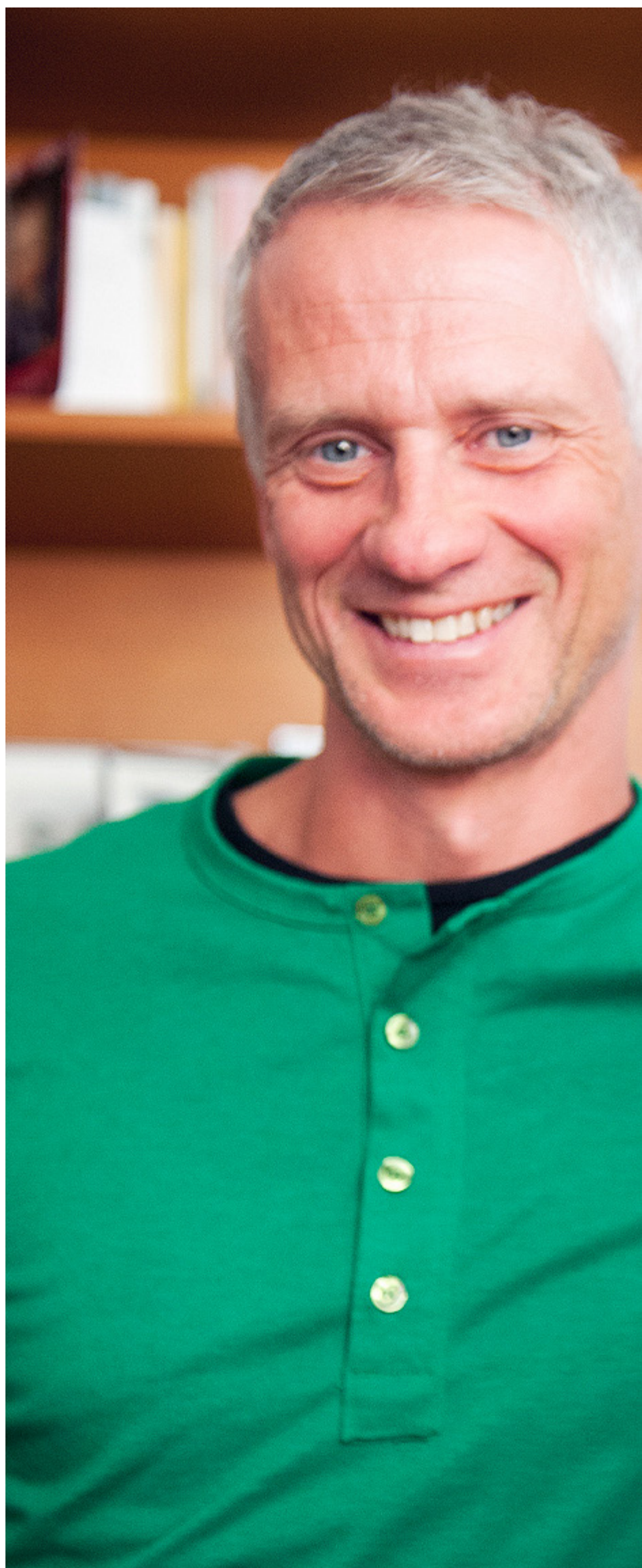
– Men jag vet ju inte vad mina söner tycker. För jag reste ju en del medan de var yngre. Men jag har medvetet valt bort uppdrag vid sidan av jobbet. När jag upplevde att arbetsresorna blev för många bytte jag till en annan arbetsgivare.

Nu jobbar han som försäljnings- och marknadsföringschef på Tetra Chemicals i Karleby.

Vill ge värderingar vidare

Ronnie strävar efter att ge sina söner de värderingar som han tycker är viktiga.

– Jag vill ge vidare den kristna grund-

synen. Värderingarna ska genomsyras av den.

När söner skulle konfirmeras bestämde han sig för att göra något speciellt med dem under hela skriftskolåret.

– Min äldsta son ville vi skulle delta i en kurs där man byggde en elgitarr. Min första reaktion var att det kan jag inte. Men det är inte det som var viktigt. Det viktiga är att han ville göra något

tillsammans med mig. Gitarren blev så bra att han spelar på den än i dag, när han studerar musik.

Med den yngre sonen spelar Ronnie fotboll.

– Det tog lite tid innan han fann fotbollen. Men sedan han gjort det har vi spelat tillsammans. Vi gjorde också en resa till Tyskland för att se Bayern München spela.

”Det viktiga är inte vad jag kan. Det viktiga är att sonen ville göra något tillsammans med mig.”

Ronnie Karlsson

DET ÄR utmanande att vara pappa i dag, men det var utmanande en generation tillbaka också. Att ge tid för varandra är viktigt, anser Ronnie och Sven Karlsson.

Det håller Ronnie med om.

– Ja, det har inte förändrats. Det finns en period då man som förälder oror sig för sällskapet. Det är aktuellt för mig just nu och därför känns det som den största utmaningen. Tills barnen är tolv-tretton kan man som förälder påverka vem de ska umgås med. Men sen börjar kompisarnas åsikter betyda mera. Har man inte gett dem verktyg före det har man då svårt att påverka.

För att ha lite koll på umgänget ställde Sven upp på nätterna för att hämta dottern till villan i Kronoby, där familjen hade sitt sommarviste.

– Men dig hämtade jag inte så ofta, säger Sven.

– Jag körde ju moped, säger Ronnie.

Att jobba tillsammans

Det finns många anrika fastigheter i Jakobstad som Sven målat. De sista åren var det största arbetet på Strengbergs.

– Där skulle vi haft att göra tills tobaksfabriken såldes, säger han..

Att måla blev också systemen **Gun-Viols** och Ronnies första sommarjobb. I praktiken blev det också ett sätt för Sven att ge tid för sina barn. Ronnie var tretton eller fjorton när han började måla.

– Jag började med att jobba tillsammans med pappa. Jag målade bräder och rev tapeter. Men jag jobbade med min farbror också. Den sista tiden då jag var nitton-tjugo år målade jag på egen hand.

Den första sommaren jobbade Ronnie ihop till en systemkamera.

– Jag hade varit på en fotokurs på KU:s läger i Pieksämäki och ville ha en systemkamera. Jag betalade hälften och föräldrarna betalade andra hälften.

Men att Ronnie skulle ta över målerifirman var utslutet.

– Pappas budskap var tydligt: Du får inte ta över firman, men du måste lära dig så mycket att du kan måla åt dig själv, säger Ronnie. Han ville jag skulle skaffa mig en annan utbildning.

Satsningen på tid och närvaro har burit frukt.

– Jag har märkt att sönerna vill prata och att vi kan ha förtroendefulla samtal, säger Ronnie. Samtalen ter sig olika för de har ju olika personligheter.

Tror du att dina söner kommer att göra samma satsning på sina barn?

– Det är svårt att säga, men jag vill ju

tro det. Jag tror inte att det finns någon kvalitetstid som man kan ge tonåringar. Det är kvantitetstid som gäller. Det är att finnas till hands för dem när de behöver en. De flesta kvällar behöver tonåringarna en inte.

Var det lättare att vara pappa förr än vad det är i dag?

– Jag skulle inte säga det, säger Sven.

– Jag tror att faderskapet förändrats. Den äldre generationen hade inte tid att fundera på de här frågorna, säger Ronnie.

Vilken är den största utmaningen med att vara pappa?

– Att se till att barnen inte springer på alla ställen, säger Sven och avser att barnen inte hamnar i sällskap som leder dem fel.

UNG I KYRKAN. Kyrkpressen var med på ett av Svenskfinlands mest efterlängtrade veckoslut: Höstdagarna.

PÅ SPEEDFRIENDING-VERKSTADEN hade man möjlighet att träffa många nya människor.

Höstdagarna utmanar

TEXT OCH FOTO: SARAH LÖNNQVIST

Parkeringsplatsen vid Toijalan Yhteiskoulu fylls på fredag kväll av tiotals bussar fullpackade med ivriga höstdagsdeltagare från olika håll i Svenskfinland. Vissa har en resa på tio timmar bakom sig. På Höstdagarna är alla på plats av mer eller mindre samma orsak: att få ta en paus från den hektiska vardagen och njuta av den oersättliga, unika gemenskapen.

I höstdagskaféet sitter **Emelie Ingberg** från Närpes och gäspar. Hon är en av dem som haft en riktigt lång resa och anlänt till Höstdagarna redan på torsdagen.

– Jag sov rätt lite i natt, men första dagen har ändå varit rolig, säger hon. Bredvid henne sitter en något piggar **Olivia Holmberg** från Matteus församling i Helsingfors. Holmberg tycker att Höstdagarna startat på ett bra sätt, och att den första dagen varit både rolig och intressant.

– Även om jag haft en paus på två år, känns det hela ändå bekant eftersom jag varit här förut, berättar Holmberg. Och det är precis så HD ska kännas: bekant, hemtrevligt och tryggt. En plats där alla är välkomna precis som de är.

Höstdagarna har varit en av höstens höjdpunkter i Svenskfinland för många generationer av församlingsunga. Evenemanget ordnas av Förbundet Kristen Skolungdom r.f. och firar i år sitt 65-årsjubileum. I början var Höstdagarna endast en liten samling med några tiotal deltagare, men blev snabbt allt mer populärt och började samla hundratals deltagare. Under de senaste åren har evenemanget lockat mellan 500 och 900 människor, främst ungdomar i femton–sextonårsåldern. Höstdagarna går årligen av stapeln under allhelgonahelgen.

Här släpper de sina masker

Den regionala fördelningen på HD varierar från år till år, men ofta är det speciellt många deltagare från Åland och Närpes. I år fanns det undantagsvis ganska få deltagare från Åland, men Närpesborna dominerade än en gång. Enligt ungdomsledare **Patric Sjölander** från Närpes församling behöver de vuxna inte ens göra någonting speciellt för att locka med sina ungdomar till HD, de vill själva komma.

– Jag tror att intresset har vuxit fram under åren, i och med att ungdomarna känner att de kan släppa sina masker, slappna av och vara sig själva på

HD, säger Sjölander.

Självt har han varit på Höstdagarna elva gånger och ser det som ett värdefullt tillfälle att få dela sin tid med ungdomarna.

– Att få vara med och bygga ungdomarnas självkänsla, visa dem kärlek och behandla dem med respekt gör att de känner sig accepterade för dem de är, berättar Sjölander.

Det här bidrar i sin tur till att tröskeln för att komma till HD och liknande evenemang sjunker, även om man oftast är den där ”tuffingen” till exempel i skolan eller i övriga sociala sammanhang, menar Sjölander.

– Att jobba med den inre människan är nog det bästa jag vet, tillägger han.

Stora frågor med glimten i ögat

På Höstdagarna ligger en stor del av fokuset just på att jobba med den inre människan. Deltagarna får möjlighet att stanna upp och fundera kring större frågor genom diskussion, verkstäder och annat program, och utmanas av höstdagstalarnas kloka ord.

Årets teaterföreställning *Tie your Camel* av teatergruppen Taimine var en riktig tankeväckare. Genom en tvåspråkig dialog behandlade skådespelarna viktiga ämnen på ett humoristiskt

”Att jobba med den inre människan är nog det bästa jag vet.”

Patric Sjölander

och lätthanterligt sätt. Pjäsen tog upp olika orättvisor, som mobbning, diskriminering av små folkgrupper och kvinnans ställning i vårt samhälle. Dessutom poängterades vikten av att ta ansvar för sina egna handlingar.

Senare, under kvällens program, behandlas liknande teman genom diskussion med ungdomar från Matteus församling, ledda av gruppleadare **Vilma Wasström**. Diskussionen kretsar kring olika slag av press som unga blir utsatta för, både hemma och med kompisarna.

Många av ungdomarna upplever att föräldrarna ställer höga krav och förväntningar på dem, och dessutom präglas en stor del av vardagen av grupstryck bland kompisarna. Skolmiljön diskuteras också med könsindelningen som infallsvinkel, och en allmän åsikt verkar vara att lärarna behandlar pojkar och flickor olika, inte minst gällande prestationsförväntningar och bestraffningar. ”Pojkarna får busa mera, och flickor klarar sig sämre i sport”, verkar vara lärarnas allmänna uppfattning. Dessutom diskuterade gruppen vad lycka egentligen är, och kom fram till att ett jobb man tycker om är viktigare än att ha en hög lön och en framgångsrik karriär.

TONJE LINDEMAN med höstdags-huppen.

"HÖSTDAGSFUNK" med Petrus församling.

I EN verkstad tillverkades eget godis.

ELVIRA BACKLUND (Johannes församling), och Fanny Rosqvist (Borgå svenska domkyrkoförsamling) på Speedfriending-verkstan.

och omsluter

HD Onstage populärt

När jag stiger in i Toijalan Monitoimihalli omges jag av musik som gör att jag får gashud. Starka, rena röster sjunger refrängen till Michael Jacksons *Will You Be There* i flera olika stämmor. Det är HD Onstage som kör generalrepetition, och jag kan inte annat än stanna kvar och lyssna med gapande mun.

HD Onstage är ett relativt nytt koncept. Idén är att höstdagsdeltagare själva får möjlighet att uppträda och stå på scen, både med sång och dans. I fjol framfördes undantagsvis en musikal. Ett gäng talangfulla ungdomar använde även i år sin verkstadstid för att öva in ett strålande program under ledning av Daniel Jakobsson och Daniela Strömsholm. HD-bandet bestod av Staffan Strömsholm, Christer Romberg, Kjell Wikström och Toni Nordlund.

För Maria Johansson från Matteus församling är det första gången hon är med om både Höstdagarna och HD Onstage – men långt ifrån första gången på scen. Johansson har tidigare uppträtt på många håll, bland annat för hela skolan, så när jag frågar om inte en höstdagspublik på nästan 600 personer känns lite spännande skakar hon bara obesvärat på huvudet.

– Jag är nästan inte alls nervös, sä-

ger Johansson lugnt, bara någon timme innan det är scendags.

Även många av de övriga deltagarna är vana att stå på scen, och flera har hållit på med musik i hela sitt liv. De tolv artisterna är allt annat än slumpmässigt valda – var och en fick på förhand skicka in ett sångprov, och "juryn" valde sedan ut de mest lämpliga för uppdraget.

Förhandsarbetet inför den stora showen är inte så omfattande.

– Vi fick listan på sångerna ungefär en vecka före HD, men först nu på verkstaden övade vi ordentligt med stämmer och så, förklarar Johansson.

Showtime

Till slut är det dags att luta sig tillbaka och njuta av showen. Gänget framförde både gamla och nya godingar, allt från Avicii till The Rasmus och *High School Musical*. Alla fick sjunga sin egen låt, antingen ensam eller som duett. Varje röst fick höras och alla fick möjlighet att stå i rampljuset.

Maria Johansson uppträdde med låten *Sleeping Satellites* av Tasmia Archer.

– När vi började sjunga var jag lite nervös, men det gick nog fort över, berättar hon efter ett lyckat uppträdande som också hon själv är nöjd med.

Att vara med i HD Onstage tyckte hon var en rolig upplevelse, och dessutom en ypperlig möjlighet att träffa nya människor med liknande intressen.

Även Daniel Jakobsson är mycket nöjd med kvällens show.

– Jag tycker det har varit jätteroligt att se hur ungdomar som kanske inte stått på en stor scen förut får testa det, och att se hur de växer under den här processen, säger Jakobsson.

Han är både en av dem som tränar de ungas röstteknik och en av HD Onstage-konceptets ursprungliga innovatörer. Onstage ordnades i år för fjärde gången och förhoppningsvis kommer det att vara lika populärt även i framtiden.

Årets Höstdagar levererade igen. Därför bjöd på ett intressant tema, fantastiska uppträdanden och mångsidigt program, och lämnade garanterat inte ett öga torrt. Nu börjar förberedelserna och väntan inför nästa år, men veckoslutet sädde frön till många djupa diskussioner. Vi fick också en rejäl dos mysiga kramar för att orka i vardagen – tills vi ses igen!

HÖSTDAGARNAS EGEN postlåda.

Förbered dig för flunssatiden!

KELASIN Zink Sugtablett

Dubbelt bättre stöd för motståndskraften

- Sugtabletten har en direkt verkan i mun och svalg
- Utmärkt absorption – lång verkan.

Dosering: 1 tablett 3 ggr per dag i en vecka. 1 tablett innehåller 10 mg aminosyrakaliterad zink.

I hälsokostaffärer och på apotek

www.valioravinto.fi

Leschehemmet

Ett svenskspråkigt servicehem, i havsnära ungdomsmiljö, i södra Helsingfors

Hemmet erbjuder tryggt boende med utbildad svenskspråkig personal dygnet runt. Kosthållet förestås av en egen matglad kock.

Vi erbjuder även sjukskötartjänster, läkarmottagning, fysioterapi, frisör och fotvård samt olika aktiviteter. För kortare perioder erbjuds intervallvård.

Kontakta föreståndare Lisbeth Blomqvist för mera information, 040 582 8442
e-post: info@leschehemmet.org
adress: Villagatan 3, 00150 Helsingfors
hemsida: www.leschehemmet.org

Finlands Lucia RÖSTA & DELTA

Luciainsamlingen 2015 stöder utsatta barnfamiljer

RÖSTA VIA WEBBEN

www.lucia.fi eller skanna QR-koden →

RÖSTA PER SMS

Skriv meddelandet enligt följande:

10e lucia x Kalle Karlsson

Din donation, 5, 10 eller 20 €   Kandidatens nummer

... och skicka det till numret 17240.

RÖSTA MED RÖSTSEDEL

JAG RÖSTAR PÅ KANDIDAT NR _____

Mitt namn _____

Min adress _____

Jag bidrar med _____ € (minimi 1 euro/röst)

Jag sänder mitt bidrag via

Aktia FI12 4055 1120 0450 79

Nordea FI64 1562 3000 1093 32

Danske Bank FI74 8000 1870 8920 73

Sänd röstsedeln per post till:

Folkhälsan/Lucia, Topeliusgatan 20, 00250 Helsingfors

Du kan lämna ditt bidrag och din röstsedel i Folkhälsans hus, på Hufvudstadsbladets kontor i Helsingfors och i Luckorna.

Din röst och ditt bidrag ska vara hos Folkhälsan 25.11.2015 före kl. 24.00.

De uppgifter som lämnats i samband med inbetalning och omröstning behandlas konfidentiellt och förstörs när insamlingen avslutats 31.1.2016. Från sms-bidraget avdras skatter och operatörsavgifter. Insamlingstillståndet 2020/2013/4814 har beviljats av Polisstyrelsen.

PRESENTATION

Manslängtan

Antologin *Mäns längtan efter barn* bereder utrymme för något som säl- lan dis- kuterar i offentlig- heten, det vill säga män som längtar efter att bli för- äldrar eller längtar efter sina barn – eller aktivt tvingas ta ställning till om de längtar eller inte. Här finns pappor som föro- rat barn och längtar ef- ter fler, män som av oli- ka orsaker inte kan eller får träffa sina barn, män som funderar på att välja bort föräldraskapet.

Texterna är väldigt oli- ka rent stilistiskt. En del av männen har intervju- ats av redaktören **Jeanette Östman**, andra har skrivit själva. En av hu- vudpoängerna är att till exempel sexualitet eller livsomständigheter in- te kan eller borde få be- gränsa en mans möjlig- heter att bygga upp en relation till sitt eget barn.

Det känns vansk- ligt att peka ut favori- ter, men jag berördes särskilt av några tex- ter. En är **Robert Riskas** berättelse om att för- lora ett barn, att få be- hålla ett och om att ha erfarenheter av parför- hållanden där han själv längtar efter barn med- an partnern inte gör det. En annan är **Michel Ek- mans** berättelse om hur en skilsmässa påverkar inte bara barnet utan också barnets och pap- pans förhållande ound- vikligt och för all fram- tid. Den tredje är **Adam Guarnieris** berättel- se om att vara transkil- le, någon som blivit till- delad kvinnligt kön vid födseln men som alltid vetat att det blivit fel. Vad ska han göra med den livmoder han än så länge har kvar?

Jag har lärt mig myck- et under läsningen, mest om min egen attityd till barn och föräldraskap, mina förväntningar på vem som längtar, och hur längtan tar sig uttryck. Det har varit nyttigt.

■ SOFIA TORVALDS

Dansen förenar oss med det heliga

DANS. Rörelse har alltid varit en del av kyrkans liturgi, säger danspedagogen och teologen Tiina Sara-aho. – Alla församlingar borde ge utrymme för dans i sin verksamhet, på samma sätt som för konst och musik.

TEXT OCH FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Teorin kom först och praktiken sedan. Så gick det till när **Tiina Sara-aho** hitade den heliga dansen, en uttrycksform hon nu ser som sin livsuppgift att föra vidare.

– Jag började studera teologi efter att först ha varit balettpedagog och sedan lärare i en Steinerskola i över tio år. När jag sökte ämne för min pro gradu-avhandling föll bitarna plötsligt på plats.

Med bakgrund som både dansare och pedagog förstod hon att det var helig dans hon skulle skriva om.

– Nu upplever jag starkt att det här är mitt evangelium. Jag vill hjälpa männi- skor till de upplevelser som är tillgäng- liga i dansen.

För Sara-aho är helig dans en skatt som hon vill dela med sig av.

– Jag tror att helig dans är otroligt vik- tigt just nu. Vi lever i en tid då kyrkan sö- ker riktning. Vi människor tar inte bara med oss huvudet till kyrkan, vi tar med oss hela vår kropp. För dagens männi- skor räcker det inte att lyssna på vad prästen säger, de vill delta fysiskt. Det behovet kan helig dans svara på.

Dans som meditation

Vad är då helig dans? Mannen bakom begreppet är tysken **Bernhard Wosien** (1908-1986), balettmästare på Berlino- peran med intresse för teologi. Wosien kom på 1950-talet i kontakt med den folkliga dansen, särskilt de grekiska danserna, och skapade så småningom ett slags sakral dansform. Den utvecklades och förfinades i den ekologiska kommuniteten Findhorn i Skottland.

Till dansformen hör att danserna har

en koreografi, fasta steg och rörelser som lärs ut av en ledare. Den dansas i grupp och ofta håller dansarna var- andra i händerna i olika fattningar och bildar en dynamisk cirkel som också kan brytas och formas till slingor och spiraler.

– Det är inte en uppvisningsdans. In- te heller är det lovsångsdans. Upplev-elsen i sig är det viktiga, inte hur nå- gon utomstående uppfattar den, säger Sara-aho.

Dansen har en meditativ karaktär, den är tyst gemenskap och en ordlös bön. Nyckelord är närvaro i nuet och vila. Det är svårt att med ord sätta fing- ret på vad helig dans är.

– När jag först började skriva min gra- du talade jag med den berömda dan- saren och koreografen **Riitta Vainio** (1936-2015), en av dem som utvecklade den moderna dansen i Finland. Hen- nes kommentar var: ”Ännu en som för- söker verbalisera dans.” Vainios åsikt var att det inte låter sig göras.

Sara-aho frågar sig hur man beskri- ver en helig upplevelse. Det är svårt. Lika svårt är det att i ord förklara vad helig dans betyder för den som dansar.

– Men jag märker att fler och fler in- tresserar sig för helig dans och också utbildar sig på området. I dansen har jag hittat något som jag kan kalla skön- het, helighet, godhet. Via dansen kan det förmedlas till andra.

Tiina Sara-aho trodde först att hon skulle vara tvungen att söka sig till Sve- rige för att samla material om helig dans till sin forskning. Där fick den heliga dansen fotfäste på 90-talet och prästen

13⁵⁰

**Årskalendern
Ecclesia 2016**
Fickkalender
med kyrkoårets
alla högtider
och bibeltexter.

Vinröd ringpärm,
Fontana Media

**Små böcker
– stor ordning**

**Dagens lösen
2016**

Andaktsbok med
två bibelord samt en
bön, tanke eller afo-
rism för varje dag.

Häftad, turkos pärm
Fontana Media

9⁵⁰

Varje år sedan 1731 har
Dagens lösen sänts ut
från Herrhut i Tyskland,
den plats där en bibel-
vers om dagen en gång
hjälpde människor att
försonas.

Fontana Media

www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30 • info@fontanamedia.fi
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors

”Det är inte en uppvisningsdans.”

Tiina Sara-aho

HELIG DANS som dansform dansas egentligen i grupp, oftast i cirkel.

Maria Rönn är ett av de stora namnen. – Men så visade det sig att det redan fanns utövare i Finland och att det ordnats kurser i ämnet med föreläsare från Sverige, bland annat på Lärkulla i Karis.

I till exempel Vasa svenska församling används dansformen av prästen **Siv Jern**. Där benämns den oftast som cirkeldans.

Dansa mera!

Tiina Sara-aho arrangerar regelbundet kurser i helig dans i huvudstadsregionen.

– Min dröm är att det skulle grundas en danspedagogtjänst i församlingarna. Sara-aho har gått prästlinjen vid teologiska fakulteten i Helsingfors, men på grund av att hon inte ännu fått något prästjobb har hon inte kunnat prästvigas. I huvudstadsregionen är det tuff konkurrens om prästtjänsterna.

– Men om jag fick en prästtjänst skulle jag kanske inte ha tid med dansen. Egentligen borde det gå att kombinera! Helig dans fungerar i så många olika former: i skriftskolan, i seniorgrupper, på retreat, i babygrupper, ja till och med i församlingens parförhållandekurser.

Ibland får Sara-aho höra att helig dans motiveras med att det går att bevisa att dans är bibliskt och att flera ställen i Gamla testamentet vittnar om det.

– Det är fint. Men man kan dansa även om det inte skulle vara ”bibliskt”. Kanske är det så att vi förstätt dansens betydelse för den här tidens människor först nu.

Hon poängterar också att rörelse i någon form, alltid varit en del av den kristna liturgin.

– Även de små rörelserna är en form av dans, säger hon och gör korstecknet för att illustrera.

Hon citerar den tyska jesuiten **Hugo Rahner** (1900–1968).

– ”En dansare som är i harmonisk balans med rörelsens gudomliga källa får sin kraft av gudomen.”

VÅGA FRÅGA

Var skeptisk, men redo

JAN-ERIK NYMAN är prost och pensionerad kyrkoherde och svarar på läsarfrågor om tro och kyrka.

Ibland möts man av domedagsprofetior. Personen som framför dem hänvisar ofta till en trovärdig källa och pekar på tecken i tiden som vi redan synligt kan se. Hur ska jag tänka när jag möts av dessa profetior?

”**DOMEDAGSPROFETIA**” kan beskriva helt olika företeelser. Ordet används i sammanhang där man beskriver förväntade kosmiska katastrofer som förutses utplåna livsbetingelserna på jorden. Samtidigt används ordet om förutsägelser om Jesu återkomst och domen som anknyts till denna enligt Bibeln. De här två scenarierna, och mycket där emellan, går i dagligt tal under benämningen domedagen.

Genom historien har många försök gjorts att förutsäga när ”dagen” ska vara inne. En del av försöken grundar sig på ”vetenskapliga källor”, såsom himlakroppars rörelser, och meteoriters banor. Mayakalendern, som väckte uppmärksamhet här om året, får väl också räknas till denna kategori. Inom den religiösa sfären har det framträtt många som med hänvisning till uppenbarelser och ibland till bibeltexter pekat ut bestämda datum när världen ska gå under och gudsriket upprättas.

När man tittar på religiöst grundade profetior som framförts genom århundradena och som angett exakta datum för ”domedagen” kan man notera att de ofta framförts i rätt begränsade kretsar, där de egna medlemmarna ska utgöra det kommande gudsriket medan de övriga går under. Jag räknade igenom en lista över domedagsprofetior som jag hittade på nätet. Där fanns drygt 50 mer eller mindre exakta angivelser av världsslutet, framförda under de senaste 150 åren. En stor del av dem var religiöst förankrade. Ingen hade gått i uppfyllelse.

ATT GE RÅD om hur man ska förhålla sig till detta är inte lätt. Men för mig ter det sig naturligt att ju exaktare profetian är om till exempel tidpunkt, desto mer skeptisk kan man vara. Ända sedan urkyrkans tid har kristna väntat på Jesu återkomst. De första kristna tolkade Matt. 24:34 så, att återkomsten var nära förestående. Kyrkan väntar fortfarande, övertygad om att det händer ”när tiden är inne”.

Bibeln är helt klar på den här punkten. Jesus förklarar i Markusevangeliet att ”dagen och timmen vet ingen, inte ens änglarna i himlen, inte ens Sonen, ingen utom Fadern”. Vi påminns ändå om att notera tidens tecken och vara redo. Paulus blir nästan lekfull när han skriver till de kristna i Rom: ”ni vet ju vad tiden lider: det är dags att vakna. Ty nu är räddningen närmare än när vi kom till tro.”

Ur kristen synvinkel är tanken på domens dag inget skrämmande. Det handlar ju om ett möte med Herren Jesus, ett som vi kallas att förbereda oss för i tro, tillit och tjänst.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN MAY WIKSTRÖM

Jag tror på döden efter livet

Dagen efter allhelgonahelgen kan jag inte låta bli att le åt de varma och glada

möten jag varit med om. Alla sker på kyrkogården, bland gravstenar, grusgångar och ljusflad-

der speglat mot blankslipad granit.

På den första hållplatsen rycks vi ur vårt sökande efter en för länge sedan rest gravsten av ett glatt ”hejsan”. Det blir kramar och uppdatering av hur livet fört oss sedan senast. En kort sekund sneglar jag

åt sidan och undrar om det är opassande med det glada och snabba vanligpratet, mitt bland minnesvårdarna och folk som tänder grävlyktor. De levandes glädje över varandra pulserar på den plats där vi med glädje minns dem som lämnat oss. Det känns rätt och helt,

och jag tror att de döda ler i sin himmel.

En halvtimme senare står vi på nästa minnesplats. Också här korsas våra vägar bokstavligen, i krysset där gräsgången möter grusgången springer vi på ännu ett par goda vänner. Också här blir det

kramar och skratt.

Alla helgons dag är en viktig helg, när sorgen får uppgå i glädjen. Glädjen över dem som fanns och över dem som finns. Glädjen över att vi själva finns. Mot den strama och blanksvarta stenvägg som döden utgör speglas vår kärlek till

livet och till varandra. Den ger en viktig botten för vår tacksamhet. Jag kan förstå något av uttrycket *mememento mori*, betänk din dödlighet, även om jag värjer mig för dess oundviklighet och sorg. Men jag varken kan eller vill förneka den. Den gör oss till människor.

PSALMVÄVEN NOVEMBER

1 M	2 B	3 Å		4 V	5 Z	6 A	7 J		8 U	9 M	10 X	11 S		12 N	13 Z	14 G	15 I	16 P
17 D	18 L	19 R	20 V	21 Y	22 J	23 Å	24 B		25 E			26 D	27 H	28 O	29 F	30 N	31 A	32 Z
33 B	34 Å		35 C	36 X	37 R	38 J	39 G	40 O	41 F	42 E	43 V	44 G	45 K	46 D	47 P	48 H	49 J	50 B
51 U	52 C	53 E	54 K		55 X	56 J	57 T	58 R	59 F	60 S		61 I	62 H	63 U	64 M	65 G	66 Y	
67 A	68 F	69 V	70 B		71 Z	72 N	73 G	74 X	75 T	76 J	77 D	78 I	79 M	80 H		81 I	82 K	83 G
84 B	85 O		86 R	87 V	88 X	89 F	90 Z	91 P	92 Å	93 O	94 X	95 K	96 E	97 S	98 N	99 Y	100 U	101 Å
102 L	103 I	104 H	105 D	106 V	107 R	108 J	109 C	110 M	111 D	112 P	113 Å	114 E	115 X	116 T		117 O	118 A	119 N
120 F	121 B	122 V		123 N	124 X	125 G		126 H	127 L	128 K		129 J	130 S	131 Z	132 G	133 E	134 Y	135 U

Konstruerat av ANN HUSMAN

A Kan han instämma med
31 6 118 67

B Restes för segrare
2 70 33 84 121 24 50

C Utsprungen i psalmen
52 35 109

D Tovig
77 17 105 46 111 26

E Entré
25 96 133 53 42 114

F Nedstämd
68 59 89 120 41 29

G Följer Konkordieboken
14 44 83 73 65 39 132 125

H Väger alternativ
62 27 104 126 48 80

I Den ligger bakom det norska välståndet
103 61 15 81 78

J Att klättra och klänga i
7 56 22 129 49 76 38 108

K Edvard hos Tove Jansson
45 128 95 54 82

L Fisk eller träd
127 102 18

M Vidröra lätt
110 9 64 1 79

N Kan vindspel betyda
12 30 98 123 72 119

O Blodkärl
85 40 28 117 93

P "Flickan spann och tåren ----, men aldrig kom den friarn fram"
47 16 112 91

R Stöd
37 86 107 58 19

S Av samma mening
97 60 11 130

T Fula och gula
116 75 57

U Delar körfält
135 100 51 63 8

V Har USA utfärdat mot Kuba
20 122 4 69 106 43 87

X Muslimsk mystiker
10 115 88 74 124 94 36 55

Y Marginal
66 134 21 99

Z Kan allians vara
71 131 90 5 13 32

Å Polkagrisstad
113 3 92 34 101 23

PSALMVÄVEN

Fyll i de ord som sökes på raderna A-Å. Motsvarande siffra i kombination med radens bokstav finns i rutfältet upptill. Flytta över bokstäverna så att den första bokstaven på rad A motsvarar A31, den andra A6 o.s.v. Den färdiga texten i rutfältet bildar en psalmvers. De första bokstäverna i raderna A-Å bildar psalmens namn.

Oftast håller sig Psalmväven till den nya psalmboken, men för att det ska vara klurigt kan det ibland hända att vi använder oss av en äldre version av någon psalm.

Rätt svar på förra Psalmväven är psalm 66, vers 3, som börjar med orden "Du fick lida kval och pina." Vinnare i förra Psalmväven är: Solveig Forsberg, Esbo, Ulla Cederberg, Jakobstad och Birgitta Sten, Borgå. Grattis! Prisböckerna kommer på posten.

VINN
BÖCKER!

SKICKA IN!

Skicka in din lösning till Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors senast 24.11.2015. Märk kuvertet "November-Psalmväv". Bland de rätta svaren lottar vi ut tre bokpris. Lycka till!

Psalm nr. och vers i psalmboken:

som börjar med orden

Namn & adress:

GUDSTJÄNST KOMPLEMENT

Kaffepannan varm i Jeppo

De som inte är kyrkvana ska nu få gå på torsdagskafé i Jeppo.

– Det finns mycket verksamhet som bara väntar på att få blomma ut men då borde vi få med dem som in-

te går i kyrkan. Jag tror de går och funderar på saker och ting men inte vågar visa det, säger **Stefan Grahn**.

Genom torsdagskaféet vill kapellrådet nå dem. De vill se kaféet som ett alternativ och komplement till gudstjänsten.

– Vi har många rika och värdefulla element i guds-

tjänsten men det borde undervisas om vad de betyder, säger **Ulla Wistbacka**.

Torsdagskaféet kör igång den 12 november klockan 18.

MALIN FINSKAS, Stefan Grahn och Ulla Wistbacka hälsar välkomna till kaféet.

Det blir sång, gästartister, intervju av den nya kaplanen **Henrik Östman** och en utläggning av Guds ord. Till en början ordnas kaféet en gång per termin men oftare om det finns efterfrågan.

– Barnen har tillgång till lekrum, påpekar **Malin Finskass**.

JOHAN SANDBERG

KORSHOLM

Gudstjänst: sö kl 10 i kyrkan och kl 12 i Smedsby förs. gård, Kuni, Westerlund.
Förmiddagsandakt: ti kl 11 i Smedsby förs.gård, Kuni.

Minns du sången: ti kl 19.30 i kyrkan, en musikalisk resa genom 40 år, medv Kjell Samuelsson, Lasse Bengtsson, Stefan Jansson.

Karagruppen: ons kl 14 i Smedsby förs. gård, medv Bengt Bystedt.
Pensionärsamlingar: må kl 13 i Smedsby förs.gård, ti kl 13 i Helsingby och ons kl 13 i Veikars.

KVEVLAX

Sorgegrupp: fr kl 18 i ds.
Gudstjänst: sö kl 10, Lundström, Andren, Pensionärskören.

Matutdelning: må kl 10 i ds.
Bön och bibel: ti kl 19 i Krubban.
Pensionärsamlingar: on i fh, mat från kl 12.45, samling kl 13.30, Pensionärskören, Anna Forsman "Ta hand om dig, hälsa o välbefinnande på äldre dar" Om skjuts behövs ring senast må 9.11 före kl 12 till 3462300.
Karakaffe: to 12.11 kl 9.15 i ds.

MALAX

Gudstjänst: sö 8.11 kl 10 i kyrkan. Norrback, Brunell.
Diskussionsgruppen Amici: on 11.11 kl 19 i KH. Vi diskuterar aktuellt och gammalt inom psykologi, filosofi, teologi.
Fräsarkransgudstjänst: to 12.11 kl 19 i KH. Servering. Brunell.

PETALAX

Andakt med nattvard: to 5.11 kl. 13 i Solbo. Björklund.
Andakt med nattvard: to 5.11 kl. 14 i pensionärshemmet. Björklund.
Gudstjänst: sö 8.11 kl. 11. Englund, Brunell.
Öppet hus för ungdomar: on 11.11. kl. 19 i Ladan.

REPLÖT

Högmässa: Replot sö kl. 10. Rune Lindblom, Johan Sten, ungdomskören Evangelicum.
Gudstjänst: Björkö kl. 12:30. Rune Lindblom, Johan Sten.
Minns du sången: Björkö kyrka to 12.11 kl. 19 Med Kjell Samuelson. Fritt inträde – kollekt.

SOLF

Skriftskola: lö kl. 9.30–12 i förs.hemmet.
Högmässa: sö kl. 10, Audas–Willman, Wargh.
Missionsvännerna: on kl. 13.

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN
Kärnträff-temafrukost för kvinnor: lö 7.11 kl 9.30 i stora förs.salen, Skolhusg.28. Gunilla Luther-Lindqvist: Nada–Nord. Pris: 7€.
Högmässa sö kl 13: Hänninen, Mikael Heikius.
Unggudstjänst: ons 11.11 kl 18 Heidi Mäkelä. Kyrkkakao.
Morgonbön–Pilgrimsmässa: to 12.11 kl 9 Nord, Andersson.
BRÄNDÖ KYRKA
Sunday Service: at 1 pm.
DRAGNÄSBÄCKS KYRKA
Familjegudstjänst: sö kl 11 Jern, Andersson. Farsdagslunch.
SUNDOM KYRKA
Vuxensoppa: fre 6.11 kl 18 i prästgården. Soppa, kaffe, hemlig gäst. Pris 5€.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE
Fr 6.11 kl 14: Pensionärskör och musikupplevelse i Essehemmet, Ravall. Vi firar svenska dagen. Även utomstående välkomna.
–kl 18: Hjälpredskolning del 4 i Fyren, Björkman.
–kl 20: Ungdomssamling i Fyren, gäst Roger Petterson.
Lö 7.11 kl 9–14: Skriftskola i församlingshemmet. Sommargruppen.
Sö 8.11 kl 10: Högmässa i kyrkan, Granlund, Sundelin. Textläsare: Niclas Fagerholm, dörrvärdar: konfirmandgrupp 1.
To 12.11 kl 15.30: Bakning, musik och pyssel för konfirmanderna (vintergruppen) i församlingshemmet.
Lö 14.11 kl 11–13: Försäljning av älgkött-soppa och hembakt bröd för missionen, församlingshemmet. Ta eget käril med!
On 18.11 kl 12: Lunch för daglediga i församlingshemmet, gäst Hanna Enell från Hoppets Stjärna. Anmälan senast 13.11 till 040 3100458.

JAKOBSTAD
Sö 12: Gudstjänst i kyrkan, Salo, Borgmästare, Jacob Gospel, dir. Mikael Svarvar.
15: Sammankomst i Skutnäs bönehus,

Olavi Forsbacka.

17: Fokus i FC. "Vad har Herrens bön att ge i våra kriser och i själavården?", Salo.
Ti 13: Tisdagssamling på Station 1, Stefan Erikson.

Församlingen har ny hemsida och den finns på www.jakobstadsvenskaforsamling.fi

KRONOBY

Påskdramaövning: fr 6.11 kl 19.30 i fh (ungd)
Musikcafé Lyktan: lö 7.11 kl 20.00–24.00
Gudstjänst: sö 8.11 kl 10.00 Ventin, Juhana Kalliokoski. Sång inför gudstjänsten 9.30–9.50
Kvinnogruppen: to 12.11 kl 18.30 hos Karin Rudnäs, Camilla Klockars medv.

LARSMO

To 5.11 kl. 18 Nattvard: vid Sandlunden, Sjöblom, Wiklund.
Lö 7.11 kl. 13–15 Höstbasar: i Västerby bönehus. Försäljning av hembakt, handarbeten m.m. Lotterier. Servering. Basaren inleds med andakt, Sjöblom. Gåvor till försäljningen emottas med tacksamhet.
– kl. 19 Lördagssamling: i församlingshemmet. Kvällens gäster: Mona och Alf Wallin, sång Viktor och Victoria Asplund. Barmpassning, servering.
Sö 8.11 kl. 10 Högmässa: Sjöblom, Victoria Enkvist. Kyrkkaffe. Kyrkvård: Sandvik, Hannula.
Ons 11.11 kl. 19 Sångafton i församlingshemmet: Kjell Samuelsson, Sverige. Servering. Fritt inträde. Kollekt.

NEDERVETIL

Gudstjänst: sö 8.11 kl. 10.00, Store, S-O Ray. Söndagsskola i fh under gudstjänsttid.
Farsdagslunch: sö 8.11 kl. 11–13 i fh. Meny: Helstekt Grisfilé med peppar- och svampsås, potatis, ugnrotsaker, grön-sallad, kaffe och tårtpuff. Pris: 15€/person, 5–12 år 6€, 0–5 år gratis.
Gudstjänstgrupperna samlas: on 11.11 kl. 18.00 i fh.
Ett stort tack till Lions för lyktorna på hjältegravarna!

NYKARLEBY

NYKARLEBY
Fr kl 9.30 Föräldra-barngrupp: Kovjoki bönehus, varje fredag
–kl 19 Lovsångskväll: fh. Vittnesbörd, förbön, servering, barmpassning.
Sö kl 10 Gudstjänst: Östman, Ringwall
Må kl 18 Kenyamission: fh, Bo-Greger Nygård
To kl 13 Nykarleby pensionärer: fh, gäst Sandra Frilund
MUNSALA
Sö kl 18 Kvällsgudstjänst: Sundstén, Johan Steen
On kl 13.30 Symöte: prästg.
JEPPÖ
Fr kl 15 Fredagssamling: böneh.
Sö kl 18 Kvällsgudstjänst: Östman, Ringwall
To kl 18 Kapellförsamlingens torsdagskafé: fh

PEDERSÖRE

Andakt: Fr 14 i Pedersheim, Kyrkokören, Erikson, Sandstedt-Granvik
Ungdomskväll: Fr 20 i Kyrkhemmet i Bennäs
Gudstjänst: Sö 10 i kyrkan, Erikson, D. Häggblom, sång Catrine Gädde, textläsare Siv Borgmästare, dörrvärdar Bennäs
Sammankomst: Sö 15 i Flyngängens bönehus, Rune Östman, tolkning
Bönegrupp: To 12.11 kl. 18.30 i Kyrkhemmet i Bennäs
Församlingens nya webbsida: pederso-refsamlingen.fi

PURMO

To 5.11 kl 20: Drängstugans personalmöte i prästgården.
Sö 8.11 kl 12: Högmässa i kyrkan, Granlund, Johansson.
Ti 10.11 kl 13: Missionsgrupp i Sisbacka pensionärshem, Kung.
On 11.11 kl 19.30: Missionskväll i Ävist bykyrka. Mona och Alf Wallin medverkar med missionsinfo, film och predikan.
Purmo församlingens nya webbsidor är nu publicerade. Titta in på www.purmo-forsamling.fi!

TERJÄRV

Sångkväll med Kjell Samuelson: fr 6.11 kl 19, i kyrkan. "Minns du sången – en musikalisk resa under 40 år". Några sånger också på finska. Fritt inträde. Kollekt.
Ungdomssamling: fr 6.11 kl 19–24, förs.h.
Gudstjänst: sö 8.11 kl 10, khden, kantorn.

FAMILJEANNONSER

Vår kära och saknade

Anders Eric Lönnqvist

* 25.7.1919 Borgå

† 22.10.2015 Vanda

*Du var en länk till en tid som var en epok sedan länge förliden
Med hjärtat varmt och med tanken klar
levde du helt i tiden*

*Finge vi be om en gåva ännu
det vore att äldras så vackert som du.*

Tack till alla som deltagit i vår sorg för vår far, fafa och morfarsfar Eric

**Anders och Eija
Linda och Mateo
Ida, Travis och Skai
Oskar och Johanna
Släkt och vänner**

Välsignelseakt och minnesstund har hållits den 29.10.15.

En resa till Israel är en stor upplevelse. Vandra i Jesu fotspår på Via Dolorosa, skriv en bönelapp vid Klagomuren, bada i Döda havet, ta en båtutture på Gennesarets sjö, se herdarnas äng i Betlehem...

Pris: 1370 € (+ utflyktspaket ca 300 €)
I priset ingår: flyg med Finnair Helsingfors-Tel Aviv-Helsingfors, logi i dubbelrum, 3 nätter i Tiberias, 4 nätter i Jerusalem i 4-stjärniga hotell, frukostbuffé och middag alla dagar.

Arrangör: Församlingförbundet & Toiviomatkat
Information: verksamhetsledare Kalle Sällström
050- 3562 475, kalle.sallstrom@forsamlingforbundet.fi.

SUND-VÄRDÖ

Söndag 8.11 kl. 11.00: Gudstjänst i Sunds kyrka. Eva Williams, Kent Eriksson.
<http://sund-vardeforsamling.fi/>

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS
To 5/11 13.00: Molpe missionssyfsörening i Bykyrkan.
To 5/11 18.30: Kyrkofullmäktige sammanträde i Strandhyddan.
Fre 6/11 18.30: Fredagskafé för kvinnor. Gäst Gunilla Teir.
Lö 7/11 14.00: Pyselcafé för Nordkorea i Församlingshemmet.
Sö 8/11 11.00: Gudstjänst i Kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm.
Sö 8/11 18.00: Farsdagssamling i Församlingshemmet med Kjell Samuelson. Fritt inträde, kollekt. Servering.
Må 9/11 9.30: Morgonbön och kaffe i Församlingshemmet.
Ti 10/11 13.00: Vänstugan i Församlingshemmet.
On 11/11 12.00: Närståendevärdarträff i Församlingshemmet.
On 11/11 18.00: Skriftskola i Församlingshemmet.
To 12/11 13.00: Solglimten i Församlingshemmet.
Fre 13/11 19.00: Karasamling i Församlingshemmet. Gäst: Ralf Nylund.

KRISTINESTAD

kristinestadsvenskaforsamling.fi
Församlingafton: lö 7.11 kl 19 i Sideby, "Jorden runt på 45 minuter" Glimtar från missionsfältet. Saarinen, Martikainen, Nina Ingves, Glädjedropparna. Servering
Högmässa: sö 8.11 kl 12 i K:stad, Saarinen, Martikainen. Besök av Gideoniterna
Högmässa: sö 8.11 kl 18 i Sideby, Saarinen, Martikainen
Bibelsamtal: sö 8.11 kl 18 i L:fjärds förs.hem, J Martikainen
Kvinnogrupp: må 9.11 kl 18.30 i Sideby
Pensionärsamling: on 11.11 kl 12.30 i L:fjärds förs.hem, Lövdahl, Martikainen
Pärbandet: fr 13.11 kl 19 samling för kvinnor i L:fjärds förs.hem. Tema: Sorgen och glädjen, Majgret Lillsjö. Kl 21 Mässa i kyrksalen. Anmälan senast 10.11 till Anna-Lisa 040-5277611 eller past.kansliet 06-2211073

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi
Närpes
To 5.11 kl 13: Samling i Böle bystuga, B-E Wikström.
Fr 6.11 kl 13: Måla från hjärtat – akvarellmålning och samtal på Café Albert. Inga förkunskaper behövs. Strömbäck.
Lö 7.11 kl 18: Öster Yttermark bönehus 100-årsjubileum, tal Göran Stenlund, Sundqvist, A.Rimpiläinen, Pensionärskören.
Sö 8.11 kl 12: Högmässa Sundqvist, S.Lindén.
Sö 8.11 kl 13.30: Skriftskola i förs.hemmet.
Må 9.11 kl 13: Symöte i Luthergården, Lassus.
On 11.11 kl 12: Pensionärsamling i förs.hemmet, börjar med mat. Ingvesgård, S.Lindén, Wallin.
Övermark
Lö 7.11 kl 18: Aftonmusik i kyrkan, S:ta Marian kuoro, S.Lindén.
Lö 7.11 kl 18: Höstfest i Bodbacka bönehus, Lassus, Wikstedt, Kristian Sjöbacka. Sångprogram.
Sö 8.11 kl 10: Familjegudstjänst Gunilla Teir, Wikstedt, Enlund, Legatoelever.
Fr 13.11 kl 13: 70-års kalas i förs.hemmet, Jakobsson, Wikstedt, Bäck.
Pörtom
Sö 8.11 kl 14: Högmässa Lassus, Wikstedt.
On 11.11 kl 18: Finska gruppen i förs.hemmet, Sundqvist.
To 12.11 kl 14: 70-års kalas i förs.hemmet, Sundqvist, G.Lindén, Bäck.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

Sö kl 14: Gudstjänst, Englund, Brunell. Tema: "Medborgare i två riken"
Må kl 10: Familjeklubben
Må kl 13: Minior
Må kl 15: Junior
Ti kl 13: Missionssyfsöreningen i församlingshemmet
Ti kl 18: Alpha-kurs i Strandhyddan, Molpe
On kl 18: Kyrkokören övar i församlingshemmet
Lö 14.11 kl. 9.30: Kvinnofrukost i församlingshemmet. Gäst: Kerstin Haldin-Rönn. Anmälan till Linda 0509110424 eller Heddy 0504420994. Frukostens pris 5 €

JIPPO HELSINGFORS

SuomiAreena
Goes Kirkko

Evenemanget SuomiAreena Goes Kirkko ordnas tisdag 10.11 klockan 18-20 i Berg-hälls kyrka. Evenemanget består av en paneldiskussion och allsång med "syndigas psalmer". Det är gratis och öppet för allmänheten.

Temat för paneldiskussionen kretsar kring vad medmänsklig kärlek, frivilligarbete och att hjälpa dem som lider nöd i Finland och världen innebär 2015. Panelen leds av MTV:s redaktör **Kari Pyrhönen**. Paneldeltagare är skådespelaren **Mikko Leppilampi**, redaktör **Ri-**

ta Strömmer, pastor **Olli Valtonen** från HelsinkiMisio och **Anders von Weisenberg** från Finlands Röda Kors.

Psalmallsången leds av författaren och pastorn **Jaakko Heinimäki**. Evenemanget videoströmmas och kan ses på MTV.fi och Katsomo.fi.

SEMINARIUM FREDSFOSTRAN

Kristen tro
och hotbilder

Ekumeniska rådet i Finland ordnar den 12 november klockan 12-16.30 ett seminarium om tro, fred och våld, och förhållandet mellan yttrandefrihet och våld. Seminariet hålls i hotell Arthurs au-

ditorium på Berggatan 19, Helsingfors.

I ett sekulariserat samhälle har religionen en ständigt ökad betydelse för individer och gemenskaper; de påverkar val, värderingar och attityder. Kan religionen vara fredsfrämjande?

I seminariet medverkar bland andra **Tapani Ruokanen**, ambassadör **Laura Reinilä**, teologen och rap-

artisten **Lauri Kempainen** med flera. Seminariet riktar sig till organisationer, församlingar, personer som jobbar med fostranarbete i kyrkorna, social- och hälsovårdsanställda, intresserade av fredsfostran och medier.

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Rökfri förstaårsstuderande på Arcada önskar hyra etta i centrala Helsingfors. Kontakta Jenny Laurent tel. 040 867 9372

Snällt par önskar hyra trea eller fyra i Vöråstan, Sandviken eller centrum i Vasa från 1 december eller senare. Gärna trähus, men allt beaktas! Ring Jonna, 0505953746

Önskas hyra 2r inom Helsingfors fr.o.m.dec/jan. Skötsam medianom med två kaniner. Max 820€. 0400 347034/ Frida

Två skötsamma studerande tjejer önskar hyra tvåa eller trea i Helsingfors. 04573433282

UTHYRES

UTHYRES
Etta i Hagalund, Esbo. Litet kök. Utrymme för tvättmaskin på toan. Fransk balkong, stora fönster mot väst. Nära till buss o. blivande metrostation.
Hyra: 640 e/mån inklusive vatten.
Tel: 043-824 5583 / Johanna

BERÄTTA OM DIN
FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN
FÖRSAMLING

STENHUGGERI
LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNEVÄRD VISAR
VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönbackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ
ARMAS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS Tel 612 9890
www.armasborg.fi Jour 0400 977 000

Vad varje nära anhörig
borde veta?

Fritt informationspaket samt kostnads kalkyl hos oss

ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ

Esbo centrum | Esboplatzen 7
Tel (09) 7002 4828 | espoon.hautautuimisto@saunalahti.fi
www.espoonhautaus.fi

Vill Ni marknadsföra er i svenskfinland?

Vi sköter om annonserna till bl.a dessa tidningar:

Kyrkpressen, God Tid, Finlands kommundning, Löntagaren, Pohjalainen Yrittäjä, Folkhälsan, Resonans, City & Arcipelag, Respons, Replik, Gula Pressen, Hembygden, Vi hör, Jaros-Futisextra, VIFK Magasin, Sportpressen, + webbannonser.

Ni kan även boka in bilagor till dessa tidningar via oss!
Jonny's Försäljningstjänst / Cjcenter Kb
tfn: 0500 924 528

Var dag är en sällsam gåva
- en skimrande möjlighet

Församlingsförbundet rf. förvaltar för tillfället fyra specialfonder som stöder det kyrkliga arbetet på svenska i Finland. Under åren har förbundet fått ta emot fina gåvor att förvalta och tack vare dem kan vi ta vara på möjligheterna till kyrkligt arbete i vårt land varje dag.

Ta kontakt om du vill ge en gåva i form av en donation eller ett testamente för det kyrkliga arbetet i Svenskfinland.

Verksamhetsledare Kalle Sällström svarar på frågor, tfn. 050-3562 475, e-post: kontakt@forsamlingsforbundet.fi.

Hedra minnet
Begravnings-tjänster med tiotal års erfarenhet.
Blomsterarrangemang, unika kistor, urnor.

Nu även i BORGÅ.
Vi rekommenderar tidsbeställning.

Blomster- och Begravnings-tjänst
P. Borg & Co 30 år

Fredsgatan 25, Borgå, tel. 010 322 0080
Stora Byvägen 27, Sibbo, tel. 09 239 2882
www.borg.fi • info@borg.fi • info.porvoo@borg.fi

I sorgens stund är du inte ensam

HOKI ELANTOS
BEGRAVNINGSTJÄNST
En byrå med komplett service.

60
VUOTTA

HELINGFORS
FORUM tel. 010 76 66620
HAGNÄS tel. 010 76 66500
MALM tel. 010 76 66630
TÖLÖ tel. 010 76 66530
ÖSTRA CENTRUM tel. 010 76 66590

VANDA
DICKURSBY tel. 010 76 66560
MYRBACKA tel. 010 76 66600
KERVO tel. 010 76 66550
HYVINGE tel. 010 76 66580
(0,0835 €/samtal + 0,1209 €/min)

ESBO
ALBERGA tel. 010 76 66610
ESBOVIKEN tel. 010 76 66640
HAGALUND tel. 010 76 66570

TELEFONJOUR 24 h:
050 347 1555

hok-elannonhautauspalvelu.fi • perunkirjoitustoimisto.fi

Annonsera i

KP
KYRKPRESSEN

Med en annons når du hela Svenskfinland.

Spara energi och pengar!

Du når oss på:
044 027 0293,
050 092 4528

Eller via e-post:
annons@kyrkpressen.fi

www.kyrkpressen.fi

LARS SUND
TRE SYSTRAR OCH EN BERÄTTELSE

DRAMATISERING: ERIK NORBERG

URPREMIÄR 7.11.2015 KL 19
STORA SCENEN

WASA TEATERS BILJETT KASSA
Sandögatan 7, 06-3209330
öppen må-lö kl 12-14.30 & 15-17
WWW.NETTICKET.FI
WWW.WASATEATER.FI

INKAST KATARINA GÄDDNÄS

Under
körsbärsträdet

HON STÅR och sjunger för sig själv vid busshållplatsen intill stora landsvägen. Hon brukar göra det när hon väntar på skolbussen. Det är ingen som hör henne. Skogen står mörk och tät. Bilarna susar förbi i 90 km i timmen på raksträckan. Jo, förresten, någon hör! Den älskade svarta katten, den som fötts på påsknatten och fått namnet Kerberos Christos. Lillkissen hör sången och kommer springande över vägen. Rakt framför bilarna. Det plötsliga ljudet av tjutande däck och bromsar! Katten kastas av vägen, försvinner till skogs. Barnet ringer chockad och gråtande sin mamma. "Det var bara en pålstuss kvar av honom på vägen."

PÅ EFTERMIDDAGEN kommer katten tillbaka. Svanen hänger. Veterinärbesök. Vi avvaktar över helgen. Hela familjen pysslar om honom. Någon sitter ständigt vid hans sida. Han verkar inte ha ont, men han har inte riktigt styr på bakdelen av kroppen. Alla hoppas, men innerst inne vet jag att det inte kommer att gå. På måndagen far jag ensam med honom till veterinären. Sitter med honom när han får somna in. Jag gräver min första kattgrav under körsbärsträdet i vår trädgård, sveper honom så fint jag kan, skottar igen med tårarna rinnande längs kinderna. Barnen kommer hem. Vi lägger stenar på graven, plockar den sista floxen och höstastrarna till gravbukett, tänder ljus.

LJUSET PÅ kattgraven brinner hela veckan. Vi går och tittar till den med jämna mellanrum. Lite oroliga, grävde vi tillräckligt djupt? Ingen rävel eller mårhund kan väl komma och gräva?! Genom köksfönstret ser jag tonårssonen länge stå vid körsbärsträdet.

DET ÄR ett hus i sorg. Kattsorg är också sorg. Sorg och övning. Vi famlar oss igenom alla sorgens dagar. Chock, förnekelse, skuld och vrede. "Det vore bättre om han aldrig funnits!" gråter någon den första kvällen och jag tänker att så måste det få kännas när det gör som mest ont. Vad är meningen med ett så kort liv och en så grym död? Någonstans djupast i sorgen vet vi svaret. Det stavs kärlek. Vi sörjer för att också en liten katt har tagit stor plats i våra hjärtan. Sorgen är kärlekens pris. Här i livet ska vi förr eller senare mista allt och alla vi älskat, men vad skulle våra liv vara utan kärlek?! Allt vi har och är, är sist och slutligen gåvor av Livet, av Gud. Också den mest förtvylade kattsorgen kan med tiden vändas till tacksamhet mot alla goda gåvors givare. Det måste få ta den tid det tar. När orden och förklaringar inte räcker till, finns kramar och varm choklad. Och under körsbärsträdet brinner allhelgonaljus.

Katarina Gäddnäs är författare och journalist.

KONFLIKT VANDA SVENSKA

Konflikten påverkar alla församlingsmedlemmar

I KP 44 ingick en artikel om öppen konflikt i Vanda svenska församling.

Med sorg i hjärtat kunde jag läsa att det råder öppen konflikt mellan medlem/medlemmar i församlingens rådet och kyrkoherden.

Enligt protokollet 4/2015 § 056 uppstod den aktuella schismen i behandlingen av ärendet i den paragrafen, vilket ledde till att medlemmarna som invalts från listan "Vi i Vanda" vid behandling av § 063 tagade ut och uteblev från resten av det mötet. Härigenom var mötet inte mera beslutfört.

Nästa mötes-PM (05/2015) visar att alla rådsmedlemmar från "Vi i Vanda" uteblev från mötet, varför inte heller det mötet var beslutfört. Det var beklagligt, i all synnerhet som bland annat frågor som gäller diakonin eller understöd som berör äldre församlingsmedlemmar inte kunde behandlas. Av artikeln i KP framgår

"Den värsta fars jag någonsin har bevittnat i mitt långa liv i kommunalpolitik, församlingensråd och föreningsverksamhet."

att "Vi i Vanda" inte ämnar delta i församlingens rådets arbete förrän domkapitlet har behandlat ett inlämnat besvär.

En gruppmedlem känner sig fel bemött och jag kan i någon mån förstå dennas beteende, men jag förstår inte att hela gruppen solidariskt vägrar delta i församlingens rådets möten. Är detta rätt? Medlemmarna i gruppen "Vi i Vanda" har fått väljarnas förtroende att se till att Vanda svenska församling verkar på bästa sätt. Kan de anse att de uppfyller de nämnda pliktterna i demokratisk anda genom att verka så, att församlingens verksam-

het till en del blir omöjlig och att ärenden som berör församlingsmedlemmarna blir omöjliga att verkställa? Är detta att ta sitt ansvar? Knappast! En församling måste kunna ha sin normala verksamhet till och med trots vissa schismer. Om man inte vill eller kan delta i en demokratiskt vald grupps arbete, ska man avgå. Gäller det en hel majoritetsgrupp, så måste det i så fall anordnas någon form av nyval. Så här kan det inte fortsätta i Vanda svenska församling!

Texten ovan hade jag avfattat senaste vecka, men i dag (1.11.2015) läste jag i ett PM från församlingens rådets möte 6/2005 att inte heller det mötet blivit beslutfört. Orsaken framgår ur § 093, som beskriver den värsta fars jag någonsin har bevittnat i mitt långa liv i kommunalpolitik, församlingensråd och föreningsverksamhet. Att en hel grupps medlemmar och deras ersättare av

de mest skiftande orsaker plötsligt får förhinder att delta i församlingens rådets möte! Endast två har angivit den verkliga orsaken till uteblivandet, behandlingen av ett besvär i domkapitlet, medan somliga av de övriga har angett helt tydligt konstruerade orsaker till frånvaron.

Nu ställer jag igen frågan: Har medlemmarna i "Vi i Vanda" insett att de genom denna deras kollektiva protest förhindrar församlingens förvaltning att fungera månader efter månader, att de härmed gravt missbrukar det förtroende de fått av väljarna, att de genom att motarbeta församlingens verksamhet inverkar på alla oss församlingsmedlemmar? Är detta målet så har pilen träffat fel måltavla!

GUNNAR O WECKSTRÖM
församlingsmedlem, ordförande för Vanda svenska pensionärer rf.

MISSIONSSÄLLSKAPET NEDSKÄRNINGAR

Nu behövs fadderstöd

En av utmaningarna i Afrika är bristen på möjlighet till skolgång på eget hemspråk. Genom möjligheten att använda sitt modersmål får barn och unga en bra start i livet. I Senegal sägs förskollärare som undervisar på barnens modersmål nu upp (inte språklärare, som jag slarvigt uttryckte det i förra Kyrkpressen). Missionssällskapets årliga budget för just detta projekt minskar från 360 000 till 150 000 euro.

I hela Missionssällskapets arbete berörs närmare 300 000 människor omedelbart av nedskärningarna. Över 200 lokala lärare, hälsorådgivare och projektarbetare i 12 länder mister sina jobb.

Vi vill lindra följderna genom de olika understödsformer vi har. Enskilda personer har möjlighet att delta genom fadderarbetet eller regelbundet givande. Vi väddar också till församlingarna om understöd till de projekt vi

"Över 200 lokala lärare, hälsorådgivare och projektarbetare i 12 länder mister sina jobb."

nu fortsätter med på egen ekonomisk risk.

Målet med Finska Missionssällskapets program för utvecklingssamarbete är att förverkliga de mänskliga rättigheterna för de allra svagaste grupperna i samhället. Vi utvecklar funktioner som staten eller kyrkan sedan kan förverkliga i stor skala. Nedskärningarna betyder att uppskalningen inte kan förverkligas. Då talar vi redan om miljontals som drabbas.

ROLF STEFFANSSON
Biträdande verksamhetsledare, Finska Missionssällskapet

VANDA SVENSKA

Om mobbing i Vanda

Med anledning av artikeln på sidan fyra i KP nr 44 undrar jag: Vem mobbar vem?

BARBARA WESTMAN
Vanda

Alltid redo!

"Det goda livet"
En apologetisk helg på Efo i Vasa 20-22.11.15

•Stefan Gustavsson
•Pekka Reinikainen

Vad är en människa?
Människolivets början och slut
Kriget om sexualiteten m.m.
www.efo.fi / www.slef.fi

Juridisk byrå
HENRICSON & KIETZ

Kungsg. 7, 10600 Ekenäs 050-555 3616
henricson.kietz@surfnet.fi 0400-470 709

<p>resa bokas på 0443 13 14 15 samt www.lindelltravel.fi</p>	<p>Trollflöjten</p> <p>På Finlands Nationalopera: ny, spännande version av Mozarts klassiska Trollflöjten! Resa 4-5.3.2016</p>
	<p>Fantomen på Operan</p> <p>Musikal på Nationaloperan i Helsingfors våren 2016. Resa 25-26.2</p>
	<p>Stormskärs-Maja</p> <p>Musikal i Åbo våren 2016. Resor 11-12.3, 18-19.3 och 1-2.4</p>
	<p>Charley's tant</p> <p>2016 i Stockholm med Jan Malmsjö och Claes Malmberg. 12-14.2 och 11-13.3</p>
	<p>Fantomen på Operan</p> <p>i Stockholm, hösten 2016. Peter Jöback i titelrollen. Finns ännu hela paket för grupper, fråga om datum och påverka resans form!</p>

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

KULTUR KYRKA

"Den svenska kyrkans funktion som betydelsefull kulturinstitution är likväl ett ofta förbisett faktum."

Dagens Nyheter's kulturchef Björn Wiman i en krönika.

KLIPP RASISM

All politik får konsekvenser

Om samhället slutade utstråla att rasism och främlingshat är uttryck för något slags "folkets röst" som vi måste respektera och ge utrymme åt för annars är vi inte demokrater, då skul-

le miljörer som systematiskt stimulerar till rasistiskt överväld inte gödas på samma sätt som i dag.

Maria Küchen i tidningen Dagen med anledning av våldsdådet i Trollhättan.

Du kan prova dem alla i vår butik

Hovrättsplanaden 19, 65100 Vasa | 06-3197780 | www.itronic.fi

itronic Premium Reseller

Kräver iPhone 5 eller nyare. TM och © 2015 Apple Inc. Alla rättigheter förbehålls.

Läst i församlingsbladet: Några nya körkäpor behövs eftersom några nya medlemmar tillkommit och några slits ut.

399€

HP 250 G4

Intel Core i3 | 15,6" skärm |
8 Gb minne | 1000 Gb hårddiskiva |
Windows 8

699€

ASUS X555LP

Intel Core i7 | 15,6" skärm | 8 Gb minne |
500 Gb Hybrid hårddiskiva | Windows 8

279€

ViewSonic VG2401MH

24" Full HD LED | svarstid 1 ms |
DVI, 2x HDMI

49€

**Logitech Wireless
Combo MK520**

Trådlöst tangentbord och mus

Ny webbshop!

Nya funktioner, snabbare sidor och modernare design men fortfarande lika förmånliga priser som tidigare!

www.multitronic.fi

Beställ på nätet, hämta från butiken
www.multitronic.fi

Vasa
Korsholmsplanaden 38
65100 Vasa
06-3197700
Mån-Fre 09 -18

Jakobstad
Alholmsgatan 5
68600 Jakobstad
06-3197720
Mån-Fre 09 -17
Lör 10 -14

Åland
Torggatan 10
22100 Mariehamn
Tel: 045 7360 001
Mån-Fre 10-17
Lör 11-15